

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 5 DECEMBER 1915.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELIN WAGNER.

Goodwin, kamerabild.

Idyll.

Af ANTON TJECHOV.

Öfversättning från ryskan af Ellen Rydelius.

DAPPA, MAMMA OCH MOSTER Nadja äro borta. De ha varit på kristning till den gamle office-ren, som rider på den lilla grå hästen. I väntan på deras återkomst sitta Grisja, Anja, Sonja och köksans pojke Andrej vid bordet i matsalen och spela lotto. Sanningen att säga borde de redan ha lagt sig, men hur skulle de kunna somna utan att ha fått höra af mamma, hurudant lindebarnet var på kristningen och hvad de fingo till kvällsmat. Bordet, som upplyses af hänglampan, är öfversålladt med nummerbrickor, nötskal, papperslappar och glasbitar. Framför hvar och en af de spelande ligga två lottobrickor och en hög glasbitar att lägga på siffrorna. Midt på bordet står ett tefat med fem kopekslantar. Bredvid fatet ett halfäta äpple, en sax och en tallrik, på hvilken man skall lägga nötskalen. Barnen spela om pengar. Insatsen är en kopek. Villkor: om någon fuskar, bort med honom ögonblickligen. I salen finns ingen utom de spelande. Den gamla barnjungfrun Agafja Ivanovna sitter nere i köket och lär köksan klippa till en klänning, och store bror, femteklassisten Vasia, ligger på salongssoffan och har tråkigt.

Det spelas med passion. Den största passionen läses i Grisjas ansikte. Han är en liten nio års pojke, med kortklippt hår, feta kinder och läppar tjocka som en negers. Han går redan i förberedande klass och anser sig därför som den störste och klokaste. Det är uteslutande för pengarnas skull som han spelar. Hade det icke legat några kopek på tefatet, skulle han ha sovit för länge sedan! Hans bruna ögon irra oroligt och afundsjukt öfver medspelarnas nummerbrickor. Öron att förlora, afunden och de finansiella beräkningarna, som fylla hans kortsnaggade hufvud, ge honom icke ro att sitta stilla och koncentrera sig. Han vrider sig af och an som sutte han på glödande kol. När han vinner, griper han girigt pengarna och gömmer dem genast i fickan.

Hans syster Anja, en liten flicka på åtta år med spetsig haka och kloka, glänsande ögon, är också rädd att hon skall förlora. Hon rodnar och bleknar om hvar-annat och observerar spelarna noga. Slantarna intressera henne icke alls. Att ha tur i spel är för henne en fåfångans sak. Den andra systern, Sonja, en sex års flicka, med lockigt hår och den ansiktsfärg, som man finner hos mycket friska barn, hos dyrbara doktor och på bonboniärer, spelar lotto för spelets egen skull. Hennes ansikte strålar af förtjusning. Hvem som än vinner, skrattar hon lika hjärtligt och klappar i de små händerna. Aljosja, en knubbig, klotliknande byting flåsar och stånkar och kikar med uppspärade ögon på brickorna. Han känner hvarken vinningslystnad eller fåfånga. Bara man icke blir körd från bordet och måste gå och lägga sig är han lycklig. Till utseendet är han en flegmatiker, men i själ och hjärta är han ett riktigt odjur. Han har icke sagt sig där så mycket för spelets skull som för de miss-hälligheter, som äro oundgängliga vid spelbordet. Ty han tycker förfärligt mycket om när andra slåss och gråla. Han har länge

behöft gå någonstädes, men han lämnar icke bordet en sekund af ängslan att man under hans frånvaro kunde röfva från honom hans glasbitar och slantar. Eftersom han endast kan läsa ettorna och de siffror, som slufa på nollor, så lägger Anja på siffrorna åt honom. Den femte medspelaren, köksans pojke Andrej, en liten mörklagd sjuklig pojke i kattunsskjorta och med ett litet kopparkors på bröstet, står orörlig och ser drömande på siffrorna. Han förhåller sig likgiltig både till sin egen vinst och de andras framgångar, eftersom han är helt försjunken i spelets aritmetik, och dess icke allför komplicerade filosofi: så mycket olika siffror här på jorden, att de icke komma bort!

Alla skrika ut siffrorna i tur och ordning utom Sonja och Aljosja. På grund af siffrornas enformighet har praktiken utarbetat många olika termer och skrattretande öknamn. Så kallas sjuan af spelarna för ugnsrakan, elfvan heter pinnarna, sjuttiosju heter sjubbskinnspsälen, nitio morfar o. s. v. Spelet går med fart.

— Trettiotvå! — skriker Grisja. Sjutton, Ugnsraka! Tjuguåtta! Jag har snart mitt under tak!

Anja ser, att Andrej försummat markera sin 28. Vid ett annat tillfälle skulle hon ha påpekat detta för honom, men nu, när hennes fåfånga ligger på tefatet bredvid slantarna, triumferar hon.

— Tjugutre! fortsätter Grisja. Sjubbskinnspsäls? Nio!

— En preussare, en preussare! — skriker Sonja och pekar på en röd kackerlacka, som kryper öfver bordet. — Titta!

— Slå inte ihjäl honom, — säger Aljosja med sin basröst. — Han kanske har små barn...

Sonja följer preussaren med ögonen och tänker på hans barn: hvad preussarbarnen måtte vara små!

Fyrtiotre! Ett! — fortsätter Grisja, som lider af tanken att Anja har försprång framför honom. — Sex.

— Parti! Jag har parti! — skriker Sonja, rullar kokett med ögonen och gapskrattar.

Spelarna bli långa i ansiktet.

— Vi ska se om hon räknat rätt! — säger Grisja och ser hatfullt på Sonja.

Med den störstes och äldstes rätt har Grisja tagit sig en bestämd ton. Allt hvad han vill, det gör man. Länge och omsorgsfullt räknar man nu på Sonjas nummer-

bricka, och till hennes medspelares utsägliga beklagan visar det sig att hon icke fuskat. Nästa parti börjar.

— Vet ni hvad jag såg i går? — säger Anja liksom för sig själf. — Filipp Filippovitj vände ut och in på ögonlocken, så att han fick hemska, röda ögon precis som den onde.

— Jag har också sett det, — säger Grisja. Åtta! Och i vår klass finns en pojke, som kan röra på öronen! Tjugusju!

Andrej lyfter ögonen mot Grisja, tänker en stund och säger sedan:

— Jag kan också röra på öronen...

— Nå, så rör på dem då...

Andrej rör på ögonen, läpparna och fingrarna, och han tycker att hans öron komma i rörelse. Allmänt skraff.

— Han är en ofreflig människa, den där Filipp Filippovitj, — suckar Sonja. — I går kom han in till oss i barnkammaren, och jag stod i bara skjortan. Jag blef så generad.

— Parti! — skriker plötsligt Grisja och tar pengarna från tallriken. — Jag har parti, Räkna efter om ni vill!

Köksans pojke lyfter ögonen och bleknar.

— Då kan jag inte vara med längre, — hviskar han.

— Hvarför då?

— Därför att... därför att jag inte har mera pengar!

— Utan pengar går det inte, — säger Grisja.

Andrej gräver för säkerhets skull i fickorna ännu en gång. Men då han icke hittar något utom en brödbit och en sönderbiten blyerts, drar han munnen på sned och börjar blinka jämmerligt med ögonen. Han kommer strax att gråta...

— Jag skall sätta ut åt dig! Säger Sonja, som ej kan uthärda hans lidande blick. — Passa bara på, jag kan få igen det sedan!

Pengarna sättas ut och spelet fortsätter.

— Jag tyckte det ringde någonstans, säger Anja och spärrar upp ögonen.

Alla upphöra att spela och se med öppna munnar ut genom det mörka fönstret. Ute i mörkret darrar reflexen af lampan.

— Det lät alldeles så.

— På natten ringer det bara på kyrkogården, — säger Andrej.

— Och hvarför ringer det där?

— För att röfvarna icke skola bryta sig in i kyrkan. De äro rädda för klockringningen.

— Och hvarför skulle de bryta sig in i kyrkan, — frågar Sonja.

— Det förstår man väl! För att slå ihjäl nattvakterna, förstås.

En minut förflyter under tystnad. Alla se sig om, rycka till och fortsätta spelet. Denna gång vinner Andrej.

— Han har fuskat! — hörs Aljosjas basröst.

— Du ljuger, jag har inte fuskat.

Andrej blir blek, drar munnen på sned och dunk, slår han Aljosja på hufvudet. Aljosja

spärrar ilsket upp ögonen, rusar upp från stolen, lägger ett knä på bordet och dask, får Andrej ett slag på kinden! Båda ge hvarandra ännu en örfil och ljuta. Sonja, som icke kan tåla sådana hemska scener, börjar gråta, och salen genljuder en stund af mångstämmigt tjut. Men tro icke att spelet därför slutar. Det dröjer icke fem minuter, förrän barnen åter skratta hjärtligt och samtala helt fredligt. Deras ansikten äro förgråtna, men detta hindrar dem icke från att le.

Professor W. H. Bragg. Professor M. von Laue. Dr. W. L. Bragg.

Tre Nobelpristagares

porträtt meddelas ytterligare i dag. Professor v. Laue har, som vi redan i förra numret nämnde, erhållit fysikpriset för 1914 för sina röntgenforskningar, medan professor W. H. Bragg och hans son, docenten, doktor W. L. Bragg, fått dela 1915 års pris likaledes för sina röntgenforskningar, hvilka delvis baserats på professor Laues upptäckta. Bragg d. y. vistas emellertid för närvarande ej i sitt laboratorium utan i någon flandrisk skyttegraf som artilleriofficer.

Aljosja är lycklig: det var ett misstag! Vasia, femteklassisten, kommer nu in i matsalen. Han ser sömnig och missbelåten ut.

— Det är upprörande, — tänker han, då han ser hur Grisja trefvar i fickan, där slantarna skramla. — Hur kan man ge barnen pengar! Och hur kan man tillåta dem att spela hasard! Det är en snygg pedagogik, det må jag säga! Det är upprörande.

Men barnens spel ser så lockande ut, att han själf får lust sätta sig hos dem och fresta lyckan.

— Vänta, så skall jag också spela med! — säger han.

DEN RÖDAKORSKONFERENS, SOM nu pågår i Stockholm mellan delegerade från Tyskland, Österrike, Ungern och Ryssland, med syfte att mildra de hundratusentalen krigsfångars hårda lott, är ett bevis på att kriget icke hos dem, som makten hafva, ut släckt hvarje känsla af medlidande med de

Vasia börjar bli ursinnig, grälar och titulerar de spelande för åsnor och träskallar.

— Vasia, jag skall sätta ut för dig, — säger Sonja. Sätt dig här! Gymnasisten sätter sig och lägger två brickor framför sig. Anja börjar räkna upp siffror.

— Jag har tappat en kopek! — förklarar Grisja plötsligt med upprörd stämma. Vänta lite!

Man flyttar ned lampan och alla krypa under bordet för att leta efter kopeken. Händerna gripa tag i spottflaskor och nötskal, hufvudena slöta ihop, men ingen kopek! De börja söka på nytt och leta ända tills Vasia

olyckliga och bundna. Konferensen, som öppnades af prins Carl, fortgår under ledning af generaldirektör Lagerheim i riksdagshuset. Sverige bör skatta sig lyckligt att ha kunnat erbjuda gästfrihet åt en konferens, där fienderna kunna räcka hvarandra handen och enas i ett gemensamt ädelt syfte.

1. Hr Epstein (Österrike). 2. Hofrådet von Faiskas (Ungern). 3. Grefve Apponyi (Ungern). 4. Excellensen Arbusow (Ryssland). 5. Hr Markosow (Ryssland). 6. Friherre von Spiegelfeld

— Sätt en kopek!
— Genast, — säger han och börjar rota i fickan, — jag har ingen kopek, men här är en rubel. Jag sätter en rubel.

— Nej, nej, du skall sätta en kopek!
— Sådana dumbomar ni äro. En rubel är ju i alla fall mer värd än en kopek! — förklarar gymnasisten. Den som vinner kan sedan växla åt mig.

— Nej, var så god och gå din väg.
Femteklassisten rycker på axlarna och går ned i köket för att be jungfrurna om småpengar. I köket finns inte en enda kopek.

— Då kan du väl växla rubeln, säger han till Grisja, då han kommer tillbaka. Jag skall betala för växlingen. Vill du inte? Jag ger en rubel och tio kopek.

Grisja sneglar misstroget på Vasia: månne det icke är någon fälla eller något knep?

— Nej, jag vill inte, — säger han och håller handen för fickan

(Tyskland). 7. Professor Meier-Graefe (Tyskland). 8. Prins Max af Baden. 9. Hr Petersen (Hamburg). 10. Dr Springer (Tyskland). 11. Excellensen van Koerner (Tyskland). — Präsfotobyråns foto.

rycker lampan ur handen på Grisja och ställer den på dess plats. Grisja fortsätter att leta i mörkret.

Äntligen hittas kopeken! Spelarna sätta sig åter vid bordet för att fortsätta spelet.

— Sonja sover! säger Aljosja.

Sonja har lutat sitt lockiga hufvud mot armen och sover ljuft och fridfullt, som om hon somnat för en timme sedan. Hon somnade helt plötsligt, medan de andra letade efter kopeken.

— Kom, så lägga vi henne i mammas säng! — säger Anja, och leder henne ut ur matsalen. Kom!

De gå ut i gasmarsch och fem minuter senare företer mammas säng en egendomlig önblick. Sonja sover. Bredvid henne snarkar Aljosja. Med hufvudet på deras ben sova Grisja och Anja och hos dem har också köksans son Andrej slagit sig ned! Bredvid dem ligga kopekerna, som förlorat sin makt inför den nya leken. God natt!

Låt kemiskt tvätta Edra klädning ar & kappor hos oss och Ni blir belåten.

Örgryte Kemiska
Tvätt- och färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopia- och Tryckpapper samt kartong.
Idans textpapper tillverkas af Klippan.

Nedanstående skildring utgör det tjugutredje porträttet i den serie personkaraktärsticker, som ansluter sig till vår stora pristäfling "Iduns fria val", angående huars bestämmelser vi hänvisa till täflingsprospektet i nr 1.

23. Officeren.

CH SIST EN LITEN LÖJTNANT. ...

Hvem har icke hört vår präktiga Anna Norrie föredraga det glansnummer hon kallar: En vaktparad af Oscar Strauss? Melangtären, sedd från trottoarkanten, från balkongerna och bakom hopdragna gardiner: öfversten, stålskarp och isgrå, majorn, trind och ifrig, kaptenen med sin värdiga elegans — och sist en liten löjtnant...

En ljusig liten löjtnant, med sin lilla käcka mustasch, blond som ett kornax, med stiliga ben, en imponerande, välskött monokel, med nackbenan, som fortsätter långt nedom mössranden, med sin förnäma nästön och sina tvärsäkra meningar — med klockarmbandet, skulderna, sprittoleransen och föraktet för civila plebs...

Hvad är det jag tecknat? En lustspelsfigur, modellen för ett vimmel af vanvettiga vrångbilder i Nisse och Strix, en dryg och tillgjord petit-maitre, en odräglig snobb och viktig-Pelle. Sådan är den gamla traditionens löjtnant — en fantastisk antikvitét, en typ, som enligt alla vittnesbörd och mina egna iakttagelser för längesedan försvunnit ur det verkliga lifvet. Ja, måhända förekommer han i svag eftertoning i någon fjärran landsort — jag tänker så sannt inte särskildt på Skåne. I hufvudstaden, där man om någonstädes har tillfälle iakttaga militära later och ansiktsdrag, i hufvudstaden, där hvarje officer tillbringar en tid af sin uppfostran, är typen okänd och osedd, utom möjligen i skämtblad, revyer och på maskerad.

Aldrig möter man på senare år denna stolliga figur, som folkfantasierna ogärna tycks vilja släppa. Elegans och hållning utan vråghet, poser och choser, själfmedveten förnämhet, som gent emot utanför stående kan stegras till en viss öfverlägsenhet, gemensam för alla, som tillhöra strängt slutna kårer, en viss stelhet i resonnemanget, icke ovanlig hos folk, som helt gett sig ett yrke i våld — detta är några utmärkande drag hos den nya officerstyp detta krigiska skede danat. Och man tar säkert ej fel, om man härleder denna omgestaltning af typen ur nydaningar i de unga männens själsliga struktur och ur en annan uppfattning af kallets innebörd och betydelse. Ingen kan ha undgått att beakta och beundra det allvar, den pliktänkta och intelligens, som breder sin nimbus öfver våra unga officerares ansiktsdrag. Förvisso ha de sista 400 dagarnas händelser, med deras spänning och ökade kraf, deras oro och knappast återhållna förhoppningar satt djupa spår i den svenska officerskårens själslif och bragt den fullt up to date.

Mellan denna präktiga typ och vår lille löjtnant i visan ligger ett afstånd som mellan två skilda tidsåldrar. Ännu för några år sedan

föreföll det som om hela vårt militärväsen hvilade på en fiktion, åt hvilken mången gärna ryckte på axlarna. I vårt nuvarande samhälle är däremot krigarens kall på det närmaste förbundet med några af lifvets strängaste realiteter. På den tiden, då kriget var en sagolik hypotes, kunde bärarna af de militära emblemen lätt nog råka ut för att bli betraktade som lyxmänniskor, och gåfvo icke sällan själfva stöd åt denna mening. I vår tid ha de — den fredliga kulturen i all ära — fått präglet af sitt värde som landets värn, som dess enda hopp — om faran, som lurar vid våra gränser, skulle bryta in. För ej länge sedan var hela vårt militärväsen i mångas ögon mera till för syns skull, och dess bärare frestades därför också öfver höfvan att skatta åt det yttre skenet. Nu vet enhver att denna fiktion står bra nära verkligheten själf. Uniformen har också blifvit en sinnebild på vår vilja att lefva som själfständigt folk.

En sak få vi heller icke glömma, då vi söka bedöma den nulida officerens värde som människa och som en kvinnas förbundskamrat för lifvet: med införandet af den nya värnplikten har officeren blifvit landets mest inflytelserika lärare, det starka föredömet för släkt efter släkt af vår manliga ungdom. I ingen skola omdanas lärjungarna mer genomgripande än i den s. k. fälthögskolan. Det förefaller mig som om detta ansvar redan hunnit sätta sin stämpel på de officerare, hvilka nu göra sig rustade och redo för den kraftmätning, som kanske stundar. Jag känner ej hur dessa uppfostras, men genom deras slutna, behärskade väsen skymtas ofta nog glansen af det fosterländska ideal, som brinner i deras inre.

Kan man då förvånas öfver att dessa bidande hjältar bevarat obruten, kanske förstärkt, den ynnest hos kvinnorna, som de enligt urgamla traditioner, framför civila dödliga kunnat påräkna? De äro unga, de äro vackra, manliga, käcka. Och öfver deras pannor lysa i en glans, som tidshändelserna uppriskat, de forna riddarnas devis: min själ tillhör Gud, min värja konungen, mitt hjärta kvinnan och äran mig själf!

Kan den svenska kvinnans fosterlandskärlek ta sig ett mer naturligt och förljusande uttryck än genom att hon korar fosterlandets försvarare till sin kärleks mänskliga idol? En man kan älska sanningen och rätten, sitt arbete, sin lifsidé — abstrakta väsenheter utan kött och blod — en kvinnas kärlek till det som är stort och upphöjdt i världen behöfver gärna en man för att nå sitt mål. Kvinnan säges icke kunna undfå af den heliga andan utan förmedling af ett manligt väsen. Hur skulle hon då kunna rätt älska sitt Sverige utan att vara förtjust i en officer?

Men öfver ingen förening faller djupare skuggan af skilsmässans aning än vid ett regementsbröllop. Det band, som här knytes i gamman och glans, kan historiens genius i morgon dag klippa sönder. Det går i Europas länder dessa dagar ofaliga kvinnor med sänkta ögon, lefvande vittnen om vådan att skänka sitt hjärta åt en krigare, ensamma makor, som fosterlandet beröfvat det käraste de ägt.

MOGENS LANG.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

LIFVETS BIOGRAF

Aktning för yrket!

OSTVINDEN REF OCH SLET I ALMARNAS nästan aflöfvade kronor och skakade med förbittrad kraft fruktfrädens ännu grönskande grenar.

Det var som om den inte tälde att det ännu fanns någonting kvar, som kunde tyda på sommar och glädje.

Hektiskt gula löf — och röda, det gick väl dock an, det tydde ju i alla fall på förgångelse — men de djupgröna aplarna och de mer genomskinligt gröna päronträden — det var då allt för retsamt.

Och åter for vinden fram med rasande ifver, medan fru Blomgren flämtande och röd lät sig drifvas in genom porten.

Nå, äntligen i lä. Hon andades ut, rättade på hatten och ringde.

Genast i tamburen möttes hon af en pigg femton års tös i hvitblå bomullsklänning och tjocka mörka Margaretaflåtor, som flinkt och behändigt hjälpte henne af med kappan och galoschern. Och med ett litet hugg i bröstet kom hon ovillkorligen att tänka på sin egen hjälpredda där hemma. Som alltid såg oklädd och okammad ut och alltid var dekorerad med några mjöl- eller soffläckar.

Inifrån dagligrummet hördes ett lifligt sorl af röster och slammer med koppar — så det var tydligt att ångan redan var uppe.

Och undra på det.

När två så intressanta ämnen som de nya tapeterna och de nya jungfrurna diskuterades.

Sundbergs hade just fått dagligrummet omtapeteradt med sådana där moderna, gudomliga tapeter. Där mönstret bestod af en massa febersjuka brungredelina rosor, som försökte dölja sina skavanker under någon slags guldprickigt flor. Naturligtvis fordrade en sådan tapet mörk infattning — och det hade den också fått. Det var endast de så förkättrade plyschgardinerna och Makartbuketterna som fattades, för att fullända åttiotals-stilen.

Och detta sade doktorinnan Mattis rent ut med risk att bli osams med alla de beundrande gästerna och värdinnan själf.

— Tänk hvad rummet hade varit mycket vackrare och gladare förut med sin rika panel och släta blå tapet. Men — för att komma in på ett annat ämne, så tillade doktorinnan, just som den blå flickan med Margaretaflåtorna varit inne med nytt tevatten: — Ja, kära Louise, om jag inte tycker om dina nya tapeter, så tycker jag desto bättre om din nya tjänsflicka. Hon ser bra treflig ut.

— Ja, detsamma tänkte jag, sade fru Blomgren med en liten suck, genast jag kom in i tamburen. Jag begriper inte hur Louise bär sig åt att alltid få så trefliga flickor.

— Å ja, inte värdt att ropa hej förrän man är öfver bäcken, och det vet man väl att nya kvastar sopa bäst, menade rådmanskan Berg på sitt vanliga sötsura sätt.

I samma ögonblick hon sade det där om de nya kvastarna, kom flickan med Margaretaflåtorerna in med en skål färsk bullar. Hon blef blos-

Skandinavisk KONSTSLÖJD-Försäljning

BIRGERJARLSG. 22, A. T. 743. STOCKHOLM (andra huset norr om Stureplan)
Nationaldräkter med tillbehör. Handarbeten, ritade, påbörjade, Väfnader, Gardiner, Möbels, Band, och färdiga. Träslöjdsartiklar.

Ni är viss på att få det bästa då Ni köper

CEREBOS SALT

sande röd och fick tårarna i ögonen. Hvilket ingen lade märke till mer än hennes matmor.

När flickan väl gått ut, sade fru Sundberg på sitt stilla sätt: — Ja, jag medger gärna att jag just inte förstår mig på tapeter och konstnärighet och sådant. Det var ungdomarna, som inte ha något minne af åttioalet och nu inbilla sig att detta är något nytt, som ville ha så. Men hvad jag i alla händelser förstår mig på — det är människor. Och hvarför jag lyckas få bra tjänare — eller att få mina tjänare bra — det är därför att jag har aktning för yrket.

— Hur tror ni att det kändes för Annie nyss att höra det där försmädliga uttrycket om nya kvastar. Jag såg hvad hon kände. Det är en stolt natur och hon har mycken ansvarskänsla. Nu kan det dröja veckor innan jag kan få henne att vinna tillbaka sitt intresse för arbetet. Hon kommer kanske att säga som gamla Mina ni vet: "Hvad tjänar de till, en blir ändå inte mer vålad än en disktrasa."

— Nej, förrän vi matmödrar på alla sätt, visa att vi ha lika mycket aktning för tjänarinnans yrke som för allt annat hederligt och sakkunnigt arbete, så kommer det att bli som det är.

— Sakkunnig, sade du, kom det klagande från fru Blomgren. O, Louise, om du bara kunde påvisa en enda sak, annat än sofva, som min Adolfinna kan, så skulle jag bli glad.

— Ja, men lilla vän, sade fru Sundberg, hade du — och många med dig — verklig aktning för både edra tjänare och deras arbete, så valde ni dem också med mera omsorg. Och såge inte på ett par kronor mer i månaden för att få någon som duger något till.

Manlig och kvinnlig stolthet.

ET HADE ATITS GÅS OCH SEDAN saft man framför brasan i hallen och — då sade — tror ni kanske, för det brukar så lätt följa med både gås och brasa.

Men nej, tvärtom. Samtalets vågor skummade höga och slog i fräsande, fradgande bränningar mot den söfvande skymningsdagern i hallen.

— Det är en ganska märklig tid man lefver i, fortsatte löjtnant Martin middagsamtalet och lekte lite förströdd med grankvisten han hade inslucken i rocken efter förmiddagens jaktlopp, då han eröfrade inte mindre än sin tjugonde räfsvans. Jag har inte alls följt med den där debatten om nufidsflickan, som ni tagit upp i kväll igen. Bara hört ett stänkord här och ett stänkord där.

— Men, skraffade han till och slog af cigarraskan på spiskanten, det är inte det som är så märkeligt, för det är ju klart att det är som att peta i ett getingbo — när flickfrågan kommer på tal. Utan det är att alla med en mun tycks anse att man antingen är en mes eller också pank, om man inte vill vara med om hvad dumheter som helst. Man har väl en smula stolthet, skulle jag tro. Alla nufidskvinnor till trots håller jag på naturens lagar och mannens osviktliga rätt att själf välja sitt öde — eller sitt tillfälliga äfventyr. Jag har just aldrig ägnat några tankar åt episoden om Josef och Potifars hustru, som ni nyss talade om. Men hela historien från början till slut visar ju att Josef var karl för sin hatt, eller mantel, om ni så vill. — D. v. s. en manlig man. Och det är just det som fattas nufidsflickan. Hade inte en del af oss blifvit sådana där amerikaniserade tevattenprinsar, så skulle det inte alls vara så krångligt som det är.

— Ja, jag vet nu inte om det är där felet sitter, menade doktorinnan Lundin och såg drömmande in i elden, fast nog fattas det manliga män och kvinnliga kvinnor i vårt fidehvarf. Men det är allt

djupare än så det onda sitter. Det är en klippfast grund — den religiösa tron, som fattas oss, sade hon lågt och lite blygt.

— Fast fillade hon efter ett ögonblick, i en helt annan ton, och spärrade ut sina fina smala fingrar mot brasan, så att de blefvo genomskinliga och ringarna gnistrade, hvad som retar mig är att i alla inlägg i uppfostrings-, dans-, och sedlighetsfrågor, så komma alltid de, som inte vill höra på det örat, och de äro legio, med att det bara är de gamlas och suras bitterhet som rinner öfver.

— Ja just det, ja. Jag t. ex., inföll Elisabeth Blomgren, är ju hvarken lastgammal eller ful, så ett och annat lite rendez-vous på Skansen skulle jag nog kunna få vara med om — närsom helst — och ni vet allesamman att jag kan dansa — om jag vill. Äfven de allra vidrigaste apache- och Grünewaldsdanser — fillade hon och blef alldeles röd.

— Nej, det kan fröken inte, retades doktor Lundin. För ni blir tung som bly och liflös som en sågspsändocka, så snart ni försöker er på någon af de där danserna. Medan ni däremot, då ni dansar Anna Béhle, eller boston, eller folkdanser är — är som en dröm. Så kom inte och säg att ni kan dansa tango eller glide.

— Ja, men det är just därför att fröken Blomgren inte vill, försvarade löjtnant Martin.

— Just det. Jag är verkligen för stolt för att ge mig in i den dansens förnedring. Eller att låta bjuda mig på allt möjligt, ja rent af ta emot presenter af — af icke anhöriga, fillade hon helt omotiverdt.

— Nå, men det hör då väl inte till saken, utbrast doktorn häpen, utan att märka att löjtnant Martin först blef blossande röd och sedan likblek.

— Å ungefär lika mycket som Potifars hustru och dansen med nufidsflickan. Och förresten, när hålla vi kvinnor oss till saken, log fru Lundin.

För öfrigt visste hon att Elisabeth, dagen förut, på sin namnsdag, fått en liten medaljong af löjtnant Martin, som hon inte tog emot. Och att hon blef så sårad af hans taktlöshet, som hon kallade det, att det var fara värdt att den gryende känsla, som spirat upp dem emellan, skulle komma att slockna.

HEDVIG SVEDENBORG.

Drottning Sophia.

En lifsbild.

E. Melander: *Drottning Sophia*. Några minnesblad J. A. Lindblads förlag. Andra upplagan.

"Ni kan väl begripa, att om jag ger ut en skildring af drottningen, då tror ingen manliga mig, om jag bara börjar lofprisa. Jag ligger för öfrigt inte åt det hållet. Jag har inga anlag att skriva panegyriker, inte heller när det gäller en kunglig person," yttrar författaren till biografien öfver drottning Sophia, öfverste E. Melander, vid ett tillfälle, när han genom personer som stått den aflidna drottningen nära, söker bilda sig en helhetsföreställning om henne och därför vill få fram äfven den begränsning af begåfningen, som måste ha förefunnits, och de fel och brister, som måste ha vidlådit denna furstinna såväl som andra dödliga varelser.

Jag undrar, om det ej är just denna ärliga vilja att undvika försköning samt den ibland nästan kärfvä tonen, som gör, att läsaren redan från de första sidorna får ett sådant förtroende för skildraren och ett så starkt intresse för den bortgångna furstinnan.

Hvilket af bokens partier, som infressera mest, är svårt att säga: de kapitel, som behandla lifvet i den bildningsälskande Nassauiska furstefamiljen i det romantiskt vack-

ra Biebrich vid Rhen och där man får följa den lilla prinsessans utveckling från ett sanningsskärvt, viljestarkt, läshungrigt barn till en klarseende, ansvarskännande fager ungmö; den del af skildringen, som omfattar hennes hertiginnetid här i Sverige, då det furstliga hemmet var förlagdt till Arffurstens palais och Sofiero och hennes tid mest upplags af omsorg om de unga prinsarna, hvilkas barndom hon gjorde så lycklig och ljus, icke minst därigenom att hon hade så sund respekt för deras individualitet och att hon lät dem växa upp bland andra barn; det parti, som bär titeln Drottningen och där man får inblick såväl i hennes förhållande till maken som till hofvet och vännerna utanför detsamma och där särskildt julfirandet på slottet är vackert skildradt; de sidor, som behandla hennes vistelse i Norge och förhållande till normännen eller slutkapitlen, som skildra åren efter kung Oscars död.

Men boken icke blott intresserar — den väcker tankar och griper. Gång på gång ljuder i läsarens öron det motto, hvarmed författaren inleder arbetet: "Föga kände vi drottningen — väl kände drottningen oss". Hur många svenskar af dem, hvilka icke kommit i personlig beröring med den aflidna furstinnan, ha någon klar föreställning om hvilken storstilad, i viss mening imponerande personlighet, som gömdes under ett något stelt och strängt yttre? — Hur många ha stannat inför den sammangjutning i karaktären af öm kvinnlig hängifvenhet, mäktig af de största uppoffringar, med klar och klok besinningsfullhet, målmedvetenhet och seg ihärdighet? Först nu, när man dels kan få en översikt af alla de olikartade företag och institutioner drottning Sophia skapade eller understödde, dels kan få en inblick i hur personligt hon tog del af äfven de minsta detaljer, kan man rätt uppskatta hennes betydelse för en del områden, t. ex. det svenska sjukvårdsväsendets. Man förstår ock, hvilken respekt hennes grundlighet och insikter kunde ingifva, när man t. ex. hör, hur en läkare af den äldre bitvargstypen, långt ifrån vän till drottningens lifsriktning och med mycket litet fördrag med kvinnor, som "lade sig i" hvad som anses männen förbehållet, en gång på tillfrågan kunde låta undslippa sig det yttrandet: "Drottning Sofia, hon är bland de stiligaste kvinnor jag vet. Och gäller det sjukvård, går hon utanpå många medicine professorer." Intressant är ock det omdöme, som författaren själf, hvilken ofta samarbetet med henne, afger: "Jag har deltagit i flera sammanträden och har för min del aldrig känt en ordförande, som hållit sig så strängt till saken, så skarpt skilt hufvudsak från bisak och som framställt så klara och lättbegripliga resolutionsförslag som hon."

Gripande i sin knapphet och flärdlöshet är skildringen af drottningen vid ett par särskildt prövande sjukdomstillfällen och vid makens bår. Samma brinnande, men från känslolöshet fria gudstro, som gjorde henne, fastän hon så sällan helt åtnjöt hälsans gåfva, till en så jämn och harmonisk personlighet i hemmet och vänskapskretsen, hjälpte henne att med verkligt hjältmod bära lidandet, då det tog sådan vändning, att endast en operation, en lifsfarlig sådan, kunde hämma det. Den tid, som närmast föregick operationen, skildras af dem, som stodo den sjuka nära, såsom underbar. "Drottningen," skriver en af hennes hoffröknar, "är lugn, och hela hennes väsen vittnar om att hon lagt allt i Herrans hand och att hon är nöjd att taga, hvad Herren gifver. Hon liksom sprider frid

(Forts. sid. 782.)

A.-B. NORDISKA MUSIKFÖRLAGET
SCHOLANDER—WILHELM HANSEN

R. T. 1291.

8 Drottninggatan, Stockholm.

A. T. 1281.

"Fru Musica", Det nordiska musikalbumet, är utkommet. Billigaste, värdefullaste svenska musikverk. **48 musikstycken, 180 sidor, Kr. 3:—.** Årets bästa **Julkapp!**

Erhålls äfven genom alla bok- och musikhandlare.

Karoline Björnson

MAN HAR SVART ATT TRO PÅ att det verkligen var åttio år fru Karoline Björnson fyllde i år den 1 december. Hon, som kilar som en mus genom rummen på Aulestad, springer i trapporna, som hade hon unga ben, hon som ligger i solgasset på gräsbacken och leker och rasar med småbarn, kattungar och hundvalpar eller överraskar med att i en hastig vändning hoppa upp på en stol för att ordna något som kommit i olag med gardinen eller för att befria den höga krukväxten från ett torrt blad och så med ett lätt skutt hoppar ned igen — hon skulle vara åttio år —! Ja, man får ju lita på kyrkboken och konstatera, att det är en fenomenal 80-åring man har framför sig.

Och ändå har hon haft bördor och ansträngningar att bära i sitt långa lif, som kunde ha knäckt ryggen på kvinnor robustare än hon. Med bibehållen spänstighet har hon löst sina svåra uppgifter. Det är minsann ingen dans blott på rosor att lefva vid sidan af ett geni med sådana jättekrafter som Björnstjerne Björnson, en man, som förde ett dådrikt och stormfullt lif midt i politikens och folkväckelsens bränningar, på samma gång han var en outröttlig samhällsreformator och därtill var både en diktare som behöfde arbetsro och stämning och en hyperkänslig och vidhjärtad människa, som ville lefva i kontakt med hela världen, ofta se sitt hus fyllt af gäster och alltid var villig att hjälpa alla, som behöfde hans hjälp. I allt detta skulle hon vara med och helt med! Sannerligen var inte hennes lif ett permanent kraftprof helst i motgångens tunga dagar, då lefvebrödet var knappt, innan diktaren hade slagit igenom och medan de stora striderna utkämpades som hetast, medan höfdingen ännu ej intagit sin ledande ställning.

Karoline Björnson lyckades väl. Och det mest beundransvärda var kanske att hon i ett så kräfvande äktenskap ej förlorade ett uns af sin själfständighet eller sitt mod att häfda sina meningar, trots den gränslösa kärlek hon hyste till sin man, för hvilken hon eljes ville offra allt som en människa kan offra för den andra. Också beundrade Björnson hennes mod och uttalade sin stolthet öfver att hans hustru inte var förtryckt.

Hur mycket vi ha henne att tacka för de starka och lifsglada kvinnofigurerna i Björnsons diktning är ju svårt att afgöra, men säkert är att hennes inflytande på honom var stort och att aktningen för den kvinna, som stod honom närmast, kastade sitt sken öfver hans diktning. Han skref en gång i bref till henne: "Hvor meget godt du har bragt og gjort mig siden vi blev kjendte. — — — Din fulde rene sjæl har afspejlet klare tanker i min — — — din munterhed og tillid har givet mig styrke og frejdighed". I sin dikt "Mit Følge" sjunger han:

(Forts. fr. sid. 781.)

omkring sig, och de, som äro upprörda, stillas i hennes närhet, ty de känna, att hon står på helig mark och att hennes lugn är en gåfva af Gud." Karaktäristiskt för det djup, som präglade hennes gudshängifvenhet är också hennes önskan med afseende på kyrkobönerna för henne — den enda hon uttalade — att de måtte innesluta ett "Ske din vilje".

MARIE LOUISE GAGNER.

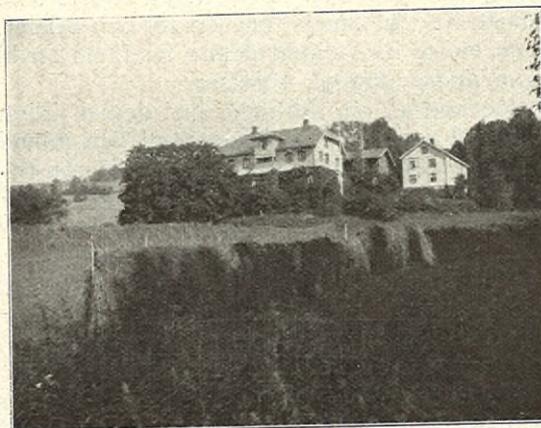
Karoline Björnson med sin sonson.

"Mig følger en med en sjæl så stor, for mig hun ofrede alt på jord, ja, hun, som lo, når min båd blev krænget, og blev ej bleg under uvejrhængeet."

Och troget följde hon honom. Hon vek knappt från hans sida under sitt femtiotvå-åriga äktenskap. Hvarhelst han ville slå ned sina bopålar, i Rom eller Paris, i Tyrolen eller Norge, alltid var hon med och förstod att skapa honom ett norskt hem med trefnad och arbetsro. Medan de många barnen voro små och kassan liten, var det kinkigt nog att trassla sig fram i främmande land med en bondpiga från Norge till enda hjälp, så mycket mer som fru Karoline saknade tid och lust att lära andra språk än det, som talades i hennes barndomshem, nämligen tyska. Men detta hindrade henne inte att reda sig förträffligt med enstaka ord, miner och gester. Hon blef förstadd och allt gick med munterhet.

Ja, munter det är hon, munter som ingen, full af sprudlande och skälmskt humör ännu den dag i dag trots ålderdom och döfhet. Hvem kan som hon sprida glädje omkring sig och hitta på små odygdiga upptåg? Eller hvem kan vara mer underhållande än hon, när hon kommer i berättarelyne? Stoff till spännande skildringar saknas heller inte! Ju mer hon berättar dess mer förstår man hvilket aldrig sinande källsprång af lifsmod hon besitter och hur en så stark tro på en lycklig utgång ur alla svårigheter måste vara en ledstjärna i mörka stunder och ett rent Sesam öppna dig.

Hör henne berätta hur hon efter en långvarig sjukdom, som hindrat henne att följa

Björnsonhemmet Aulestad.

fyller åttio år. ☺

Björnson på en studieresa till Italien, gjorde den långa och ytterst obekväma resan, som på den tiden tog många dygn, och ändligen stod i Rom med sin lilla tvååriga, sjuka Björn på armen, några få mynt i portmonnän, utan minsta ordförråd i italienska språket och förgäfves spejande efter sin man, som på grund af ett försenadt telegram ej väntade henne. Hans adress hade hon glömt. Glödande het var dagen. Men fram tog hon sig utan att mista kuraget endast genom att instinktivt tillgripa de tre orden: "consule danese Bravo". Hon har fått rätt i sin tro. Svårigheterna ha vikit, när de bekämpats med hennes tapperhet. Och lyckan har stått henne bi, till stor del kanske just tack vare hennes glada lifsmod.

Fruktan torde f. ö. vara ett för henne okänt begrepp. Det erfor jag för fyra år sedan, när hon i Paris med komplett dödsförakt kastade sig in på de värsta punkterna. Att hon inte blef öfverkörd tillskrifver jag goda skyddsandar, ty att hennes och chaufförernas egen rådighet och snarfyndighet räckte till att rädda henne, det betraktar jag som uteslutet. Medan jag i hjälplös förtviflan stod kvar på den upprörda oceanens ena strand, fylls en barmhärlig polis lotsaf mig under ett ögonblicks hejdad trafik, var hon för länge sedan öfver på andra stranden, segersäll, och strålade af belåtenhet att ha lyckats skrämra chaufförer och hästar, omnibuskuskar och folk och inte minst den stackars väninna, som förebrådde henne hennes lättsinne. "Pytt, de kör aldrig på mig. Det är så höga böter för sådant, här i Paris" —! var hennes obekymrade svar.

Det är ej många år sen hon hade sin dagliga förnöjelse i att köra en yster häst. Fort vill hon fram helst i bil. Men inte ens där räcker farten alltid till. En vacker dag väntar jag mig därför att få höra, att hon saft sig upp i flygskepp. Ingen kan veta.

Gärna reser hon ännu. Hon vill vara med där lifvet pulserar kraftigast. Jag är viss om att hon nu längtar till fronten att hjälpa de sårade. Men så långt räckta inte krafterna. Hon har också arbete nog med att vara ett centrum för barn och barnbarn, tjänare och fränder och vänner i mängd.

Ingen, allra minst hon själf, hade väl trott att hon med lif och hälsa kunde komma öfver förlusten af sin make. Men hur nedböjd hon än var, reste hon sig och kan åter lefva för andra och följa tidens händelser med lifligt intresse. Hvar morgon studerar hon Berliner Tageblatt och finner alltid något märkeligt att omtala ur den.

Man skulle tro att den som har ett så rörligt ingenium och så reslysten håg också vore road af att promenera i den härliga natur, som omger Aulestad. Visst inte — helst inte vika från gården till fots! Man får motion nog i hemmet, menar hon. Utom hemmet har hon egentligen aldrig direkt sträckt sin verksamhet, men hon deltar indirekt, speciellt i kvinnorörelsen, som har hennes sympatier.

Hur mycket vore ej att säga om man skulle ge en bild af en så märkelig kvinna. Men denna lilla silhuett har blott afsett att ge hennes många vänner i Sverige en svag påminnelse om de starka dragen hos den ännu ungdomliga åttioåringen och att bringa henne en hälsning från det land, hon ännu älskar lika varmt som i forna dagar.

ANN MARGRET HOLMGREN,
f. Tersmeden.

De händigas spalt.

En morgonmössa af batfist med en valencienne-spets i kanten.

JULKLAPPS-bekymren, de glada-
ste af alla bekymmer,
börja åter dyka upp
öfver horisonten.
Snart sitter mången
liten fru och fröken
och grubblar med
pekfingret mot den
fänkande pannan:
hvad skall jag hitta
på? — det är ju all-
tid bara det kvinnliga
släktet, som funderar
öfver julklapparna,
manfolken klifva ba-
ra in och köpa —
och frågan är i år

kvistigare än vanligt. Tiderna mana till spar-
samhet, men å andra sidan vill man ogärna afstå
från en gammal kär vana och från gåfvornas och
gengåfvornas nöje. Hur vore det, om vi till denna
jul i större utsträckning än vanligt skänkte bort
hemmagjorda julklappar. Det behöfde ju därför
icke precis vara i stil med den "distinguerade
promenadkläppen af trådullar!"

Det är nog icke många, som äro så förtänk-
samma som en dam i min bekantskapskrets, som
börjar sömma på sina julklappar dagen efter
nyårsdagen och sedan sträfvar målmedvetet med
dem sommaren rundt. Men så kan hon också på
julaftonen glädja släkt och vänner med brodera-
de lysdukar, témössor, näsduksetuier, där arbetet
representerar ett litet kapital. En sådan karak-
tärens styrka är ju blott ett fåtal beskärtdt, för
att nu icke tala om tiden, som för flertalet är
den dyrbaraste af alla klenoder. Alltså något
som går fort, är billigt och ändå ser presenta-
belt ut!

Hvad sägs då om en morgonmössa i luftig,
prickig moll eller småblommig voile med en va-
lencienne i kanten och genomträd med band i
blått eller rosa? Den är icke bara bra att ha,
när frun i huset går i sitt morgonstök eller skö-
ter baby, den har de mest oväntade egenskaper.
Så hade t. ex. en af hufvudstadens mera kända
skådespelerskor, som för en tid sedan satte bo,
flera dussin sådana mössor i sin trousseau. Då
en väninna undrade öfver denna mängd, visade
den praktiska Thaliasdottern, att de små läckra
fingstarna äfven kunde fylla en mission i hus-
hållet som brickdukar. De syddes nämligen ovala
och släta; drogs bandet till, förvandlades de till
mössor.

En annan sak, som nog faller hvarje dam i sma-
ken är ett förkläde af det koketta snitt, som
kammarsnärtan bär, då hon i de franska farserna
vispar omkring dammet med sin fjädervippa.
Den lilla "maglappen" kan sys i småprickigt eller
blommigt hvitt tyg eller i voile med små kulörta
buketter på ljus botten. En liten ficka och ett
par sidenrosetter pryda upp det lilla plagget, som
passar utmärkt att bära, när man skall se huslig
ut, utan att göra någon verklig nytta. Något,
som man sällan kommer sig för att själf skaffa
är klädda galgar att hänga de bästa klännin-
garna på. En vanlig galge klädes med siden i
någon läcker färg, som rynkas till ett hufvud, och
vid kroken fastsättes ett par små sidenpåsar in-
nehållande lavendel eller dylikt. Luktpåsar att
lägga bland linnet i byrålådan äro heller icke att
förakta. I stället för
de sedvanliga små
sidensäckarna om-
knutna med ett siden-
band, kan man an-
vända en elegantare
form. Man syr in den
torkade lavendeln,
rosenbladen eller
hvad det nu är för
doftande blomster i
en flat fyrkantig si-

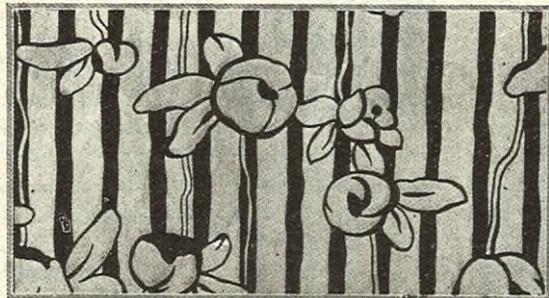

Ljusskärm af svart blankt
papper med körsbärs-
blom i hvitt.

denpåse i lila, grönt eller blekblått. På öfversidan
placeras sedan ett fyrkantigt motiv i filetspets,
hvarvid sidenets färg skimrar genom. Kring
kanterna sättes en silkessnodd i färg eller också
rynkas sidenet till ett prydligt hufvud. Man kan
naturligtvis också göra små runda sachets och i
stället för fileten använda knyplade Vadstena-
motiv.

För att göra en handväska lik den här afbil-
dade fordras icke någon större skicklighet. Mo-
dellen, som efterapar en modern kjol med slät
framvåd och volanger på sidorna, göres i svart
taft med monogram i svart silke. Spännet är
af oxideradt silfver. En ganska god effekt på
en dylik elegantare väska gör ett japanskt bro-
deri i midten med siden omkring.

Kretong är ju de obegränsade möjligheternas
tyg, som alltid gör ett gladt och vänligt intryck.
Ni tillverkar exempelvis kretongaskar: några
pappaskar från en kartongfabrik, litet vadd emel-
lan och så den rosiga kretongen. En långsmal
ask med ett par handskar eller en större fyr-
kantig med något par strumpor är säkert alltid
en välkommen present, synnerligast som de be-
tydligt bidra till ordningen i öfversta byrålådan,
där det gunås eljes gärna blir ett kaotiskt virr-
varr äfven för den bäste. Korgar, fordrade med
blommig kretong, se alltid prydliga ut, antingen

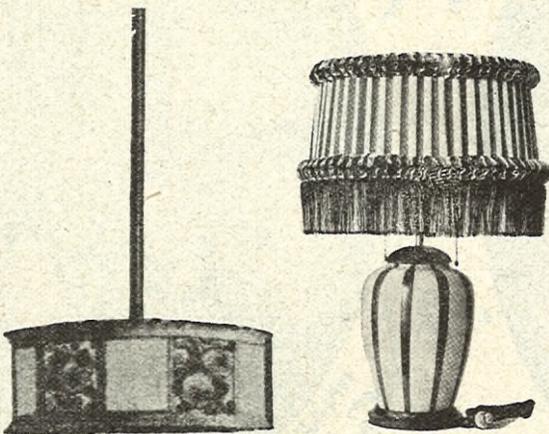

Kudde af svart och hvit kretong eller groft linne.

det är en fernissad handskkorg till tamburen, en
japansk brun sykorg, en babykorg med sufflett
eller en miniatyrkorg åt ett dockbarn.

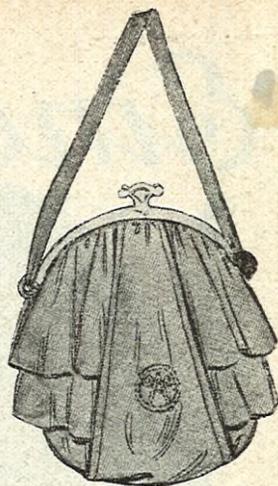
Äfven kuddar se alltid hemtrefliga och inbu-
dande ut i kretong. En treflig nyhet härvidlag är
den svarthvita kretongen med stiliserade blom-
mönster, liksom Wiener Werkstättes tryckta linne
i samma färger en exponent för det utomlands
så populära svarthvittmodet.

Skulle ni händelsevis ha någon gammal vac-
ker vas, kan ni låta montera den till lampa, och
försedd med en passande sidenskärm blir detta
en verkligt ståtlig present. Till en brokig kine-
sisk vas tar det sig bäst ut med siden så likt
porcelainet som möjligt; den här afbildade vasen
i svart och hvitt har en randig sidenskärm i sam-
ma färger med svart silkesfrans. En ganska ori-
ginell lampskärm för elektriskt takljus kan göras
på följande enkla sätt. Man beställer i en korg-
affär eller slöjdbod en tvärställning, bestående af

Hemgjord skärm till elektrisk lampa. — En por-
celinsvas monterad till elektrisk lampa. Vasen fyl-
les med hagel eller dylikt för att bli stadigt.

två runda ringar
(tunnband) placerade
öfver hvarandra och
förenade genom nå-
gra 2—3 decimeter
långa lod. Den öfre
och nedre träringen,
som bli synliga, må-
las i en vacker grön
färg och hela ställ-
ningen utom öfversid-
an, där lampan ned-
sänkes, klädes med
två slags kretong, en-
färgad mörkgrön och
rosig i rött och grönt.

Arbetsväska af siden.

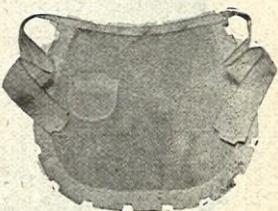
Detta sker så att det
rosiga och det enfär-
gade tyget placeras hvar-
fvis i fyrkanter rundt-
omkring, antingen rynkad eller veckad. På un-
dersidan spännes det rosiga tyget slätt. Vill man
hålla ha öfversidan klädd och undersidan fri lå-
ter detta sig också göra. Likaså kan ställningen
öfverklädas så att intet af träet synes. Tyget
fästes med häftstiff eller fin nubbe och den hem-
gjorda armaturen upphänges på tre gröna bom-
ulls- eller linessnoddar.

Men hvarför blott tänka på dem som äro skick-
liga att föra nålen? Äfven den som fuskar smått
i målning har tillfälle att i sina julklappar ge täm-
ligen originella prof på sin talang. Så vore det
t. ex. ingen dum idé att förära en familj, som har
stort umgänge och ger mycket middagar, några
små nätta attiraljer till ett dukadt bord. Ett halff
dussin mellanlägg till tallrikarna, små runda hvita
sidenlappar, handmålade med läckra bärmotiv,
körsbär, jordgubbar etc. eller handmålade visit-
kort och menykort till kuverten. Nätta mellan-
lägg, som kunna åstadkommas af hvem som
helst, göras på följande sätt: Man klipper en
rund lapp af något siden i blek rosa eller lila
och fäster öfver denna lapp ett lika stort, rundt
motiv i fileten. Mera varaktiga visitkort än de nyss
omnämnda handmålade papperskortet äro små
hvita plattor af porslin, som artisten förser med
ett blomornament och där gästens namn för
hvarje gång kan tvättas bort. Små handmålade
cigarrettkoppar äro också en prydlig detalj på
ett elegant dukadt bord, likaså de små bords-
ljusstakarna, där den artistiska utsmykningen lämp-
ligen kan nedläggas på skärmen. Den här af-
bildade är helt enkelt af svart papper med hand-
målade körsbärsblommor i hvitt. Den individuella
smaken har på detta område stort spelrum: ma-
terialet kan vara papper eller siden i de mest
skilda färger, mönstren kunna bestå af blommor,
landskap i små medaljonger o. s. v.

En intresserad amatörfotograf kan slutligen med
ringa besvär åstadkomma en smakfull julklapp,
nämligen ett album, där både fotos och band
äro af hans egen hand. Kartong och en valtrad
pärm fås i de fotografiska magasinerna, två hål
borras igenom arken, som fästas ihop med ett
smalt sammetsband i grönt eller lila. En nygift
familj kan här ge sina föräldrar, som bo i en an-
nan stad, en god inblick i deras hem och hvar-
dagslif, den unga modern kan sända en serie
lustiga bilder af den förstfödde, en intressant
semesterresa kan på detta sätt återkallas i min-
net hos deltagarna. Det är ett tema med många
variationer.

Och medan den
händiga läsarinna nu
står rådvill inför des-
sa och sina egna idé-
er, passar jag på att
dra mig tillbaka med
ett vördsamt lycka
till!

MIDINETTE.

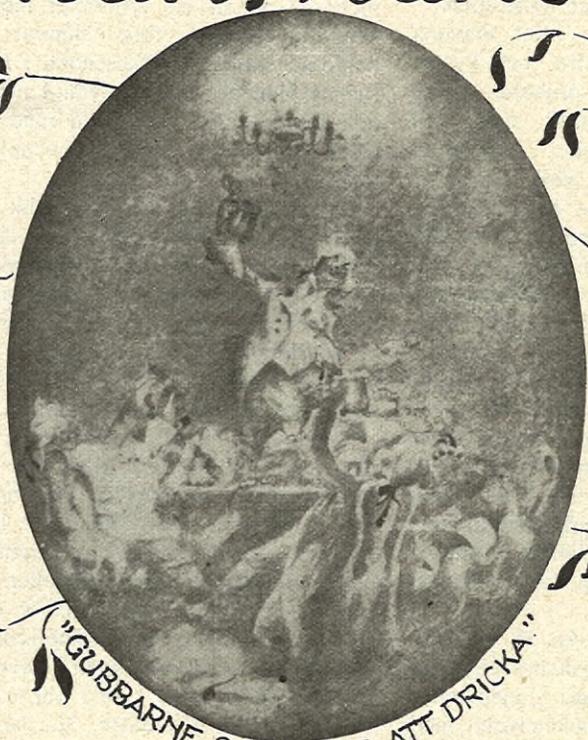
Téförkläde af moll.

Einar Nerman, hans Bellman

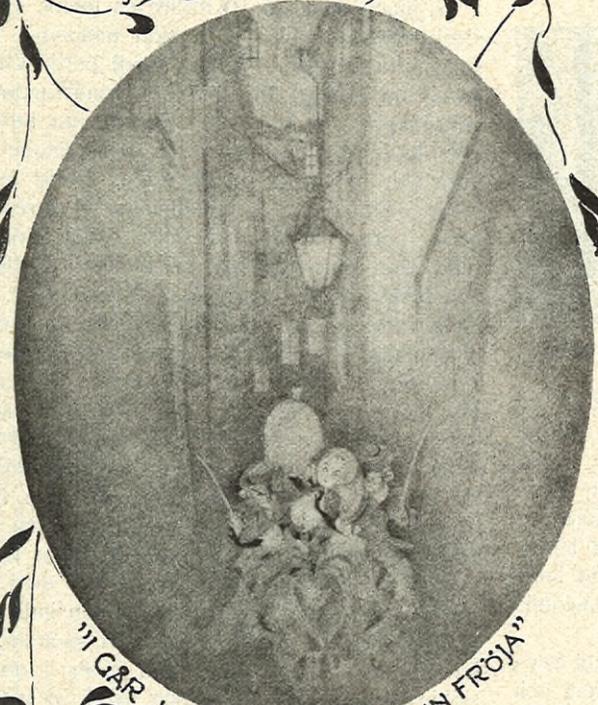
"SILLA VINBLAD"

"GUBBARNE SATTE SIG ATT DRICKA"

EJNAR NERMAN

"I GÅR JAG SÅG DITT BARN MIN FRÖJA"

INTERVJUAREN, SOM VANDRAT UPPFÖR DE GAMLA LUSTIGA TRAPPORNA i huset Riddaregatan 9, för att af Einar Nerman få höra litet om de olika, i dagspressen omtalade arbeten, han fullbordat, eller i dagarna kommer att fullborda, låter sig viljelöst sjunka ned i ottomanhörnet, dit värden fört honom, och drar af gammal vana upp sin bok och penna. Men han stoppar ned dem igen, ty Einar Nerman är den mest lättintervjuade människa som finns — han talar på pricken om hvad man vill veta, och hans ord behöfva icke skrivas upp, dem minns man säkert nog ändå!

— Ni har varit ovanligt produktiv och arbetsam det sista året, kastar jag fram som inledning. Ni kommer ju med en hel mängd nya saker! Men låt oss gå i ordning med frågorna! Vi ha alltså först er utställning hos Giöbels från 1 december. Hvad är det för vackra saker ni bjuder på där?

— Det blir först och främst mina originalteckningar till Fredmans epistlar och mina illustrationer till barnböckerna Per Svinaherde och Tummelisa. Vidare ett porträtt i olja af Gösta Ekman som Rehnjelm i "Röda rummet" samt en del karikatyrer af teaterfolk och utländska stjärnor.

— En ytterst representativ samling alltså! Nå, Fredmans epistlar — det var väl en intressant uppgift för er att få illustrera dem?

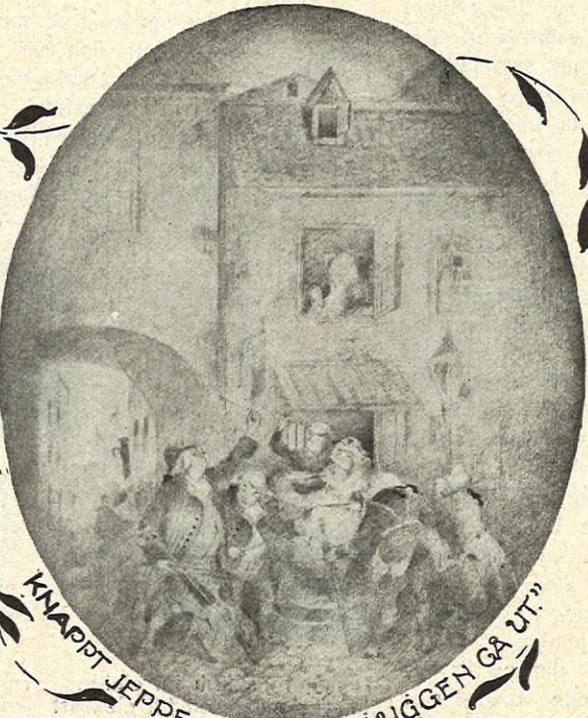
— Naturligtvis — när jag väl kommit i gång med arbetet, men jag tvekade först om jag skulle åtaga mig saken; Carl Larsson, Albert Engström, John Bauer och andra hade ju före mig blifvit tillfrågade, men vägrat absolut. Nu har jag hållit på med dessa Bell-

TUMMELISA

"LANDSTIGNINGEN VID KLUBBEN"

"KNAAPT JEPPE HANN UR GLUGGEN GÅ UT"

GÖSTA EKMAN SOM RENHJELM

mansfigurer och andra taflor.

AN I SITT HEM

ANGÅENDE SISTA BALEN PÅ GRÖNA LUND

"KARA MOR, SLÅ NU HAND PÅ KIOLEN"

mansillustrationer i ett och ett halft år, och tycker det skulle vara skönt att få öfvergå till något annat, men kan ni tänka er — just när allt är färdigt, får jag erbjudande från arkitekten Tengbom att i förstorad skala öfverföra dessa bilder på väggfälten i den lilla intima Bellmansrestaurant, som f. n. håller på att inredas i Enskilda bankens hus mot Wahrendorffsgatan! Det håller jag på med nu om förmiddagarna, och alltså måste jag syssla med Bellman ännu ett par månader framåt. Det är förresten förtjusande roligt, men arbetsamt — tänk er själf! — 25 stora väggfält! Krogen, ty "restaurant" är väl knappast rätta ordet, när det gäller Bellman! — blir mycket vacker och förnäm — äkta Bellmansstil alltigenom.

— Nu kommer ju Per Svinaherde upp på Operan i början af januari? Hvem är det, som svarar för libretton?

— Den har Kurt Atterberg, Anna Behle och jag själf gjort, efter Andersens saga. Dansen är af Anna Behle. Apropå henne, hvad hon har gjort mycket för danskonstens höjande i Sverige! — Och musiken är af Kurt Atterberg, som nyligen kunnat glädja sig åt så lysande framgångar i Tyskland. Dräkterna och dekorationerna äro också tecknade och målade af mig. Och hufvudrollen skall Jenny Hasselkvist åtaga sig — jag är verkligen gränslöst glad öfver att det till slut ändå blef hon — jag tror inte, att någon skulle kunna göra det bättre!

— Förlåt att jag afbryter er! Men utrymmet är knappt, och vi måste försöka få med allt. Ni håller ju också på med Gösta Berling...

— Ja, första gången jag läste boken, tänkte jag: den måste jag

GRÖNA LUND

KORTSPELET PÅ KLUBBEN

"HVILA VID DENNA KÄLLA"

ELISA

M I "RÖDA RUMMET."

illustrera! Bonnier ville inte låta mig göra det, därför att Paulis upplaga ännu inte var slutsåld. Så vände jag mig till Norstedt och Söner, och resultatet blef, att nästa jul utkommer hos dem ett porträttgalleri till denna Selma Lagerlöfs mest kända och berömda bok. Gösta Ekman har suttit modell till Berling och Gabo Falk till majorskan i unga dar. Men bilden af Gösta Berling har jag hufvudsakligen gjort efter det porträtt af en värmländsk prästman, som jag inköpte när jag i somras låg i Rottneros (Ekeby) och gjorde studier, och som påstås vara urbilden.

— Är det några andra större uppgifter, som hägra för er?

— Jo, jag skulle gärna vilja illustrera Gluntarna, och så har jag beslutat att på allvar ägna mig åt porträttmåling. Vidare skulle jag gärna vilja komponera dräkter och dekorationer till någon operett, för att visa, att man kan göra något vackert också af det! Teater har jag studerat i Berlin och Paris, och det har alltid intresserat mig. Nyligen presenterade ju en liten teater här i Stockholm kostymer och fonder, som jag hade gjort, men tyvärr förstörde en oförstående regissör helt och hållet mina intentioner. Man satte rödt ljus på gröna saker och tvärt om, och resultatet blef naturligtvis nedslående. — Linden är ju däremot en stor begåfning på området, och han har ju också gjort storartade saker. Reinhardt kallar jag sublimt helt enkelt! Jag njöt obeskrifligt af tyskarnas prestationer. Reinhardts dekorationsmålare, Stern, fick händelsevis se en del teckningar af mig här i Stockholm, och det är inte utan, att jag har utsikter att få komma ned till Tyskland så småningom.

— Det är sant — jag har hört, att edra "Självar" skulle komma ut i Tyskland?

— Jo, det var en tysk förläggare, som tänkte lancerå dem där, men så bröt kriget ut, och då kunde det naturligtvis inte bli någonting af! Men de ha förut kommit ut som vykort i både Frankrike och Tyskland. På Heckschers mångfrestande förlag.

— Ni har ett förfjusande hem, säger jag till sist och ser mig omkring.

— Å, det är ju så enkelt alltsammans — gamla saker, som jag köpt billigt och restaurerat upp.

Än så länge bor Einar Nerman ensam i sin våning Riddaregatan 9. Men som hela Stockholm, halfva Sverige och en god del af Europa vet, har han i dagarna gått och förlovat sig — till stor sorg för många små blyga beundrarinnor. Bröllopet skall stånda redan i januari — och då hålla de två unga lyckliga människorna sitt intåg i det lilla hemmet, ett af de ljusaste, gladaste och vackraste i hela vår stora stad.

OVE EKELUND.

Glöm ej lapparna!

DET FINNS ÄLDERDOMSHEM FÖR FATTIGA lappar, som uteslutande få bero af frivilliga medel. I Arjeppluog finns ett sådant hem, där det är 11 gamla intagna. Dessa äro alla oförmögna att försörja sig själva. Svårt vore för dem om de skulle på grund af bristande medel behöfva lämna hemmet, därför vill jag bedja Eder, som läser dessa rader, sänd en slant om än aldrig så liten, en gåfva, hur ringa den än kan förefalla i gifvarens ögon, här blir den till hjälp, ett strå till stacken. Gamla kläder äfvensom matvaror och andra gåfvor in natura mottages med tacksamhet, dock böra de sändas per post, under adress Älderdomshemmet, Arjeppluog, när det är 17 mil till järnvägen.

Redovisning för inkomna gåfvor och penningar sker af hemmets grundläggare, biskop O. Bergqvist, Luleå, dit bidrag ock kunna sändas.

AGNE.

Verner von Heidenstam: Nya dikter. (Albert Bonniers förlag.)

Svensk sång klang med ny och färgrik orkestrering i Verner von Heidenstams första diktsamling Valfart och vandringsår. Orientens heta sol och brokiga lif blandade sig där med det hvita landets enslighet; en skönhetstrånande ung diktare, hvilken som barn lekt konung med purpuröda sidenskynten och guldpapperskrona på en gammal herrgård i Tivedens skogar, drog nu ut till morgonrodnadens länder för att besjunga den hellenska sinnesglädjen och skapa människorna en ny jord, flödande af lifsberusningens heta vin. Men långt i norr låg det hvita landet, och dess tystnad och karghet bröto då och då fram i brutna ackord genom de yppiga sångerna om solriket bortom Medelhafvet. Det var den unge Heidenstam med tamburinen och den druffbehängda lyran. Sedan kom Dikter, den mognande skaldens sång om och till sitt folk; där funnos demokratiskt färgade stanser, som klungo ut i Sånger från kyrktornet med något af revoltens heis i tanke och rytm; och där funnos lyriska mästerverk, i hvilka skaldens inre lif trädde fram med en ej ditills nådd fördjupning af känsla och tanke.

Nu föreligga Nya dikter, som inledas med Ett folk. Den cykelns kraftiga och frimodiga ande bryter sig starkt mot flertalet af samlingens öfriga sånger, hvilka präglas af ödmjukhet, resignation och en dragning till "nattens aningsvärld". Ännu är skalden dock intagen i lifvet, som här symboliseras af sommarljuset. Hör blott:

*Du underbara sommardag,
som med ditt ljus mig fyller!
Den mjuka stigen vandrar jag
bland rosors vilda myller.*

*Från dig jag kom, mot dig jag går,
bevingad af min lycka,*

Men solen dalar och

*omkring mig kalla skuggor samlas.
Den tyngsta vägen återstår.*

Det är anmärkningsvärdt hur Heidenstam från tid till tid förenklat sitt språk; hans vers, som förr kunde vara komplicerad nog och lysa af bilder, är nu afklädd all ståt och endast grundlinjerna finnas kvar; men deras enkla struktur äga något af antikens skönhet. Man läse de korta centralyriska dikterna, hvilka för öfrigt i sin strama form gömma skatter af förinnerligad poesi, och man skall förvånas öfver hur Heidenstam med de enklast språkliga medel förmår framkalla en intensiv poetisk affekt. Den konstfulla metern har han också öfvergifvit, det är endast i den af starkt påtos fyllda dikten Gustaf Frödings jordafärd, där han instrumenterat fram kyrkklockornas dofva fallande och stigande klang, som tanken ledes tillbaka till pilgrimssången och andra af hans ungdoms rytmiska mästerverk.

Nya dikter äro en af lifvet pröfvad och ärrad diktares sång om hvad som fyller människosjälens, då dagen börjar stupa och vägens skuggor förlängas.

Det är en på en gång manlig och vek poesi, till hvilken ej finnes motstycke i nysvensk vitterhet. Det står en mild höstdags klara rymd öfver den.

Sigfrid Siwertz bidrager till årets skönlitteratur med en novellsamling "De stora barnen". — Det är folk som bär sig dumdriftigt åt, som Ivarsson i Ankleken, eller vagabonder, som låta allt gå för lösa boliner, i likhet med Kornetten i Skogshugarna på Gillinge, eller två älskande, hvilka bringa sin kärlek ett ömsesidigt offer, innan de komma till inbördes klarhet, som fröken Osterman och kapten Torsander i den ypperliga skissen Ärret — det är sådana stora barn författaren berättar om i sin nya bok. Och hur han berättar! Träffsäkert och målande samt med en underton af varm känsla, hvarur den sanna humorn spirar och skjuter växt.

Henning Berger sänder sitt hemland en häls-

ning genom en novellroman "Hörnfelt", hvilken betygar hans alltfjämt lika spänstiga berättarkonst. Boken är ett så troget uttryck som möjligt af sin författares egenartade förmåga. Berger har en gång för alla funnit de platser i världen, mellan hvilka hans diktning oscillerar: de heta Stockholm och Chicago, med ett här och där inflikadt mellanspel, förlagdt till någon europeisk metropol. — Hörnfelt är den genuine stockholmsgrabben, som emigrerar till Amerika, sliter ondt så som det endast är möjligt i det stora landet västerut, kommer sedan upp sig, blir rik och slutar med att dö en vacker mänskenskivall i sin villa vid Sundet. Hvad han genomlevat innan han slocknar är icke lifet och aldrig likgiltigt, men ofast medryckande samt stundom fyllt af en till hjärtat frängande värme. Och miljöerna, där han rör sig: 80-talets Stockholm, det vildt brusande Chicago, ett stycke Paris, en glimt Danmark — den som känner Bergers talang, när det gäller dylika skildringar, får här förnya beaktenskapen därmed. Och det återseendet är odeladt angenämt. De båda böckerna ha utgått från Albert Bonniers förlag.

Hos Ahlén & Akerlund har fru Emmy Gustaf-Janson utgifvit en berättelse "I lif och död", hvarmed den unga författarinnan kan sägas ha med ens slagit igenom och gjort sig förtjänt af läs världens uppmärksamhet. Fabeln i boken är helt enkel, men den kraft och sanning i gestaltningen samt ädelhet i känslan, hvarmed den unga kvinnans lifshistoria gifvits, hittas ej till hvardags i vår skönlitteratur. Här finns ingenting af torr konstruktion eller af med möda hopbragta situationer, stämningar, inga kvasifilosofiska samtal och mera sådant — nej, skildringen har skrivits under makten af en inre känsla, som måste ge utlopp åt sin rikedom af hopp och smärta, grubbel, tvifvel och småningom tillkämpad tro. E. H—N.

Från scenen och estraden.

EDAN BEETHOVENS HARMONIMÄTTADE och lust klingande sjunde symfoni spelats af hofkapellet på första symfonikonserterna och den verdertagna 10-minuter-pausen förflutit, kom affonens förväntansfullt mössedda solist, det femtonåriga underbarnet Toscha Seidel, in på scenen. Redan själva uppenbarelsen öfverraskade. En pojke med fast hållning, mörka kloka ögon med någonting ömsom drömmande, ömsom forskande i blicken, en bred mun, där ett energiskt drag var förhärskan- de, och ett kolsvart yfvigt hår, ett musikerhår af ofanliga dimensioner, som såg ut att kunna trotsa all världens kammar och borstar. Han stämde helt lugnt och med minutiös omsorg sin violon, under det han granskade publiken och Victor Andréns flygande putti däruppe kring takkronan. Och så — efter ett par skämtsamt hänkastade ord till Armas lärnefelt på dirigentpallen — började han spela Tschaiakowskys Violinkonsert op. 35. Han hade inte hunnit långt i den för öfrigt väl sockersöta kompositionen, förrän publiken glömde tid och rum och försjönk i åhörandet af ett föredrag, som för hvarje ny takt blef allt underbarare i sin fulländning. Men detta var endast introduktionen till hans egna konserter i Musikiska akademien, hvarest han bjöd på klassiska och moderna tonverk i väl balanserad sammanställning och där djupet och innerligheten i hans uppfattning samt hans tekniska mästerskap nästan blefvo till häxeri. Hans spel var en lek på de fyra strängarna, en ung guds lek, för hvilken konsten upphört att ha några hemligheter.

Det var mindre underligt att publiken behöfde hämta andan en smula efter dessa ovanliga upplevelser, och därpå kom det sig också att fru Sigrid Schnéevoigt ej kunde samla en fulltalig åhörarskara för sin Bach-Beethoven-affon. Fru Schnéevoigt hör emellertid till de pianister, som tåla vid att lyssna till mer än en gång. Hon har ett temperament, för hvilket den finska trögheten, därest den verkligen existerar, är totalt främmande. Om flygeln ibland suckar under de hvirvelstormar hon manar fram, så kan hon därjämte få den att sjunga och jubla af välbehag under sina händer, där den inte rent af blir lyriskt vek och smältande. Men det storvulna och högt klingande är dock kärnan i hennes konst.

Apropos högt klingande dröjer ännu i minnet fru Andrejewa Skilondz' tjugande sång som

Rosina i "Barberaren i Sevilla" här-om kvällen på Kgl. teatern. Den dramatiska framställningen ägde grace och skälmskhet utan att dock nå den öfverströmmande munterhet, som lär vara kännetecknet på en äkta Sevilla-flicka. Men hvilken sång! Den var som "solstrålarnas gång genom löfven", för att använda ett Geijerskt uttryck om Tegnér's vers. Hennes koloratur var genomskinlig som kristall och gnistrade som facetterna i ett juvelsmycke. Och stämman ägde tillika en mjuk varm timbre af sällspord skönhet. — Då hon ett par aftnar senare sjöng drottningens parti i "Hugenotterna", hade hon åter tillfälle att briljera med sin klockrena koloratursång, hvarjämte hon åt hela partiet förlänade en lyrisk "Schmelz", som det i sig själf har föga eller intet af. Fröken Söderman utförde pagens roll friskt och intagande och hennes klangfagra sopran stod sig godt bredvid mästingsångerskans.

Konserterföreningen har de senaste gångerna bjudit på m:me Teresa Carreños pianokonst, hvilken från tid till annan blir alltmer besjälad, och om möjligt allt mera bländande i tekniskt afseende. Dessutom har föreningen framfört Richard Strauss' toniskt "Also sprach Zarathustra", hvarvid orkestern var utökad till 90 man, en nödvändig tribut af de många bisarra klangeffekter, hvarpå denna filosofiska musik bygger. Intrycket af kompositionen kan sammanfattas i de ord en förständig hörsare fällde under pausen: det roar mig att höra på tumultet, men skön konst är det icke.

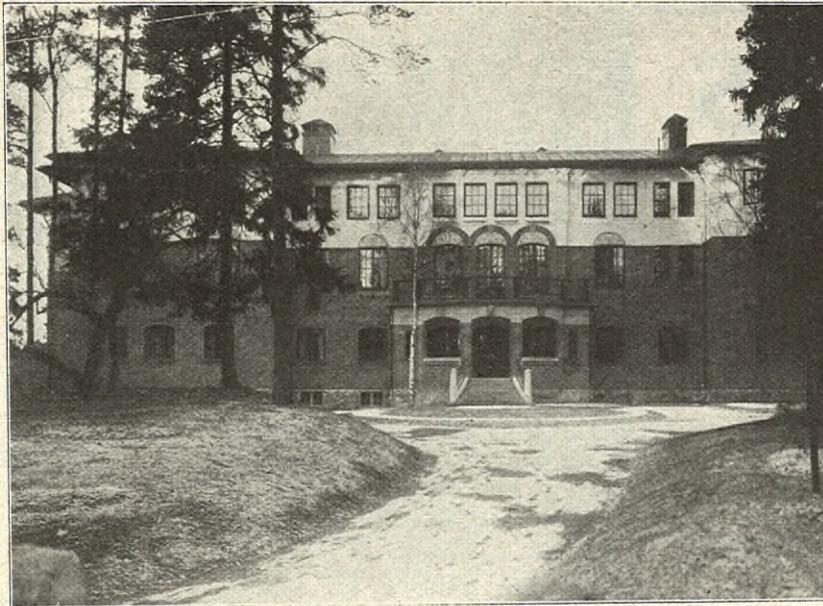
Tragikomedien kallar Arthur Schnitzler sin pjäs "Det vida landet", hvilken utgör Dramatiska teaterns senaste program. — Det vida landet är människosjälens, den evigt utforskade. Nå, det låter ju säga sig — men de landsträckor författaren här gör sina upptäcktsfärder i, tillhöra synbarligen dem, som ligga i vanhäfd och aldrig kunna stiga ur förnedringen.

Dock, låtom oss slunga bildspråket och tala rent ut. Det var en erbarmligt unken pjäs, en äkthetens, känslans och sinnesfriskhetens bankruttförklaring. Det fanns endast två människor bland styckets alla figurer, med hvilka man skulle velat umgås ute i lifvet; den ena var en fränkskild skådespelerska, fru Meinhold-Aigner, den andra en läkare, doktor Maur, ehuru den sistnämndes temperament å la träbäck uppriktigt sagt inte fressade till närmare bekantskap. Behöfver en hederlig karl prompt vara fråkig? Vi betvifla skarpt den saken, liksom vi betvifla hela styckets kontakt med det verkliga lifvet. Här har författaren bestämdt förtalat sitt kära Wien icke så litet, ty dessa cyniska, hycklande och själstörta marionetter ha ingen mark under sina fötter. De äro ingenting annat än kringväfvande miasmer från en rutten inbillningsvärld.

Men spelet var bra, åtminstone på några händer. Herr Hedqvist och fröken Schildknecht uppburu hufvudrollerna med osviklig talang. Fabriksägare Hofreiters brutalitet under den korrekta yttre människan och hans hustrus kamp för sin kärlek och ömkliga kapitulation kunde knappast återges sannare. Fru Bosse hade en utmärkt scen i tredje akten, då hon under inflytande af sin passion för Hofreiter ger sin lifstörstande ungdom i hans händer. Fru Håkansson är alltid förträfflig, då hon skall framställa kvinnor med lifserfarenhet, och här hade hon åter en sådan uppgift som skådespelerskan fru Meinhold. Det följde som en frisk pust från lifvet med hennes repliker, men så snart hon lämnat scenen, tåfnade kvaliteten igen, och det var först när man efter sista ridåfallet hunnit ut i snörytan på Nybroplan, som bröstet kunde vidgas och tankarne revoltera mot den vrångbild författaren gifvit af en värld, som visserligen är bristfällig i mängd och mycket, men ändå behåller sin oförstörbara kraft till förnyelse — trots allt. Att nu Österrike skulle vara mera depraveradt än andra länder, får författaren oss ej att tro. Det mötsäges i alla händelser af nationens hållning i världskriget.

ARIEL.

Brunkebergsteatern har alltjämt fängslande program på sin spellista och visade nu senaste bl. a. danser och danslekar på Nääs, hvilka genom sin behagliga karaktär talade för modern dans i en betydligt sundare riktning än den fula dans herr Grünewald och andra demonstrerat.

"Ro" har invigts.

EN SISTA NOVEMBER, DEN DAG då svenska flickskollärarinnornas ålderdoms- och hvilohem, Ro, invigdes, kändes helt visst särskildt högtidligt för medlemmarna af en stor kår utöfver hela vårt land. Alla böra ha känt stolthet och glädje vid tanken, att där i närheten af Stockholm på en stor tomt bland Lidingöns furor och granar låg färdigt ett hem, som var deras från kallaren upp till takåsen och redan taget i besittning af några gamla kamrater, som där efter slufadt arbete vunnit ro och hvila till sin sista dag.

Många vänliga händer ha varit med om att bringa verket till fullbordan, arbete och pennin- gar ha frikostigt skänkts företaget.

År 1912 den 10 april stiftades föreningen "Ro", och till styrelse utsågos fröken Augusta Lithner, ordförande, fröken Anna Whitlock, v. ordf., fru Siri Carleson, kassaförvaltare, fru Eug. Steinmetz och fröken Mathilda Widegren samt fröken Gerda v. Sydow, sekreterare. En byggnadsfond, tillräckligt stor att betäcka kosnaderna för att bygga och inreda ett hem för 25 pensionärer, har sedan dess hopsamlats dels genom gåfvor, dels genom lotteriet, som ordnades med dir. Claës Virgins hjälp och inbringade 67,000 kronor. Tomten är skänkt af ingenjör Hjalmar Arvin. Dessutom ha konsulinnan Ekman och grosshandlare Engelke från Norrköping skänkt hvar sin fond till friplatser. Fröken Lilly Engström har gifvit ett exempel, som styrelsen hoppas att flera skola följa, då hon skänkt en fond, ur hvilken sådana pensionärer få understöd, som icke äga tillräckligt för att betala för sig å Ro. Annars är afgiften 550 kronor årligen, lika för alla och berättigar till bostad och middag. En pensionär, som intages, måste ha 800 kronors årlig inkomst garanterad för att kunna bestrida sina utgifter. Hvarje bostad är som en liten våning i miniatyr, och arkitekt Brag kan lyckönskas till det sätt hvarpå han löst uppgiften att få med alltsamman: tambur, rum med sofalkov, södersol, balkong, garderober, en liten ekonomiafdelning med vattenledning, linneskåp, skafferi. Rummen ligga i grupper med en liten hall till hvarje. Gemensamt för alla är biblioteket med en ståtlig öppen spis, böcker kring väggarna och bekväma stolar, likaså den vackra salongen. Allt är inredt med en viss rundhärd och solid komfort.

För närvarande har hemmets husmoder, fröken Wiberg, 12 pensionärer i sitt hushåll. Aderton

Ett pensionär-rum.

äro antagna, men som de alla ännu icke uppnått pensionsåldern, står rummen och vänta på dem.

Ett par rum äro reserverade till gästrum, nu och framgent. Där kunna lärarinnor i behof af hvila få inackordera sig för kortare tider.

De lärarinnor, som redan tagit sitt hem i besittning, äro idel solsken och belåtenhet — och man undrar inte på det!

E. W.

System i hushållet

är något som hvarje modern husmor åtminstone inser nödvändigheten af äfven om hon ej mäktat genomföra detsamma. Nu ha två hushållsexperter, fröken Tora Holm och fru Jenny Bergqvist-Hanson, tillsammans utarbetat ett kortsystem — nufidens system framför andra — afsedt att

hjälpa husmodern. Det innehåller icke endast räkenskaper, ehuru en del är ägnadt åt en enkel hushållsbokföring. Där finnas också näringstabeller, där man kan afläsa olika rätters näringsvärde. Den gammaldags husmodern visste mycket litet om kalorier och dessas förekomst i olika maträtter, men de nya husmödrarna skola snart inse fördelen af att kunna välja sina matsedlar ur näringsssynpunkt. Vidare innehåller kortsystemet en liten rörlig kokbok, som husmodern själf skall komplettera med recept, som hon läser i tidningar eller får af väninnor, och så en afdelning, där hon antecknar och samlar alltjämt på kort, som tillhöra olika grupper: goda råd, goda uppköpskällor, adresser, lånade saker o. s. v. Systemet innehåller inalles 26 ledkort och 350 skriffkort. Det säljes med bruksanvisning i bokhandeln och hos Svenska andelsförlaget, Stockholm.

En fotografiutställning.

DEN CHARMANTA BILDEN PÅ VÅR FÖRSTA sidan är ett af numren å dr Henry Buerger Goodwins utställning af kamerabilder i Varias konstsalong, Arsenalsgatan 8, Stockholm. Denna rikhaltiga utställning af porträtt och landskap visar på möjligheter hos kameran, som vi här i Sverige åtminstone icke förut varit på det klara med. Dr Goodwins kamera liknar det moderna måleriet däri, att den icke framhäfver oväsentligheter på helhetens bekostnad, utan utplånar dem genom att den understryker en viss sida hos en människa och ett landskap för att nå en stämning. Det är mycket intressant att se, huru på detta sätt en kamera kan bringas att tjäna ett personligt temperament. Doktor Goodwin har, medan han sysslat med den moderna fotografien, blifvit allt mer och mer intresserad af sitt arbetes möjligheter. För honom äro människorna bestämdt uppdelade i dem, som äro mycket tacksamma att fotografera och mindre. Han kan i långa tider märka sig ett ansikte för sin kamera och studera det för att få den rätta aspekten. Får han sedan denna människa framför sin apparat arbetar han outtröttligt och inga andra existera då för honom. Han behöfver gärna en afton för att experimentera till en bild, som han anser slutfärdig.

Stockholmarna kunna nu på utställningen studera resultatet af doktor Goodwins metoder på ett antal bekanta ansikten och sedan i den nya ateljén, om de så ha lust, på sig själfva.

SVÄLÖFS

SNABBKOKANDE KORN- FLINGOR

tillverkas under sträng tålkarekontroll utestufande af bästa svenska tvåradiga korn, duga lämna finnas

under sträng tålkarekontroll utestufande af bästa svenska tvåradiga korn, tift gröt, vätting, soppor, pudingar, bakverk, tebröd, pannkakor m. m., en välsmakande, näringsrik, tättsmätt och fullkomligt ren föda samt att få i hvarje vätsorterad specerifärdet.

Allmänna
Svenska Utsädes A.-B.,
SVÄLÖF

I en punkt äro alla husmodrar eniga:
SKULTUNA
KOKKÄRL
äro bäst!

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR

VECKAN 5—11 DEC. 1915.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; krocketter af tunga med tomatås och potatis; mjölk; kaffe eller te med giffjar. Middag: Afredd buljong med ostkrutong; renstek med brynt potatis och salader; citronsuflé.

MANDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt sill med grädd och lök samt potatis; kaffe eller te. Middag: Korfkaka med smält smör och lingonsylt; saft-soppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall renstek (rester från söndag) med potatissalad; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk jordärtskocksupuré med rostadt bröd; stufvade abborrar (Blå portens) med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt; omelett i form med fiskstufning; mjölk; kaffe eller te. Middag: Får som vildt med potatis; äppelpyramid med vispad grädd.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; matjessill med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; ugnspannkaka med sylt.

Fort och lätt
uppnås ett glänsande resultat om man putsar kökskärl, mässingsluckor m. m. med

Gahns Splendid

i flaskor à 25 och 50 öre.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk och frukt-kompott; stekta palsternackor med potatissås; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Grönkålspudding med stufvade svartrotter och potatis; mmandinkrem med saftsås.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Paltbröd med fläsk och mjölksås; rabarbersoppa med skorpor.

RECEPT:

Krocketter af tunga (f. 6 pers.). 1 kalftunga, 1 lit. vatten, 1/2 msk. salt, 1 bit selleri, 1/2 purjolök, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 4 del. tungspad, 1/2 tsk. köttextrakt, 1 msk. kapis eller 3 oliver, 2 äggulor, 2 blad gelatin, salt, hvitpeppar.

Till panering: 4 msk. mjöl, 2 ägg, salt, 2 tsk. matolja, 1 1/2 del. stötta skorpor.

Till kokning: 1 kg. flottyr. Beredning: Tungan får ligga i kallt vatten några tim., skällas därefter i hett vatten och skrapas väl. Den påsättes i kokande, saltadt vatten, och spadet skummas väl, när det kokar upp, hvarefter de ansade rotsakerna läggas i och tungan får sakta koka, tills den är mör eller omkring 2 tim. Skinet drages af och tungan får kallna. Den skäres därefter i fina tärningar. Spadet silas, skummas och 3 del. däraf blandas med köttextraktet. Smör och mjöl fräses 2 min., spadet tillsättes, och såsen får koka 5 min. Tungan och den fint hackade kapisen eller oli-

verna röras i tillika med de uppvispade äggulorna och det sköljda samt i 1 msk. hett vatten upplösta gelatinet. Stufningen afsmakas med kryddorna, slås upp på ett flatt fat, som är väl smordt med smör, samt öfverstrykes med smör på ytan, så att den ej hårdnar.

Då massan är fullkomligt kall, tagas däraf med en sked portioner omkr. 50 gr., som läggas på ett bakbord, bestrött med mjölet. Krocketterna rullas i mjölet och formas aflånga. De doppas i de hårdt vispade äggen, blandade med matolja och smaksatta med kryddorna. Rullas därefter i de fint stötta skorporna och få ligga 1 tim. att hårdna. De kokas gulbruna i het flottyr och läggas på gräppapper att rinna af. Garneras med persilja och serveras mycket varma med tomatås och potatis eller ärtor eller blandade grönsaker.

Afredd buljong (f. 6 pers.). 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 1 1/2 lit. ljus buljong, 2—3 äggulor, salt, hvitpeppar.

Beredning: Smör och mjöl fräses 2 min., den kokande buljongen spådes på, under rörning, och får koka 5 min. Äggulorna slås upp och vispas i buljongen, som därefter afsmakas med kryddorna och serveras med ostkrutong, kokta rotsaker, svamp queneller af fiskfärs eller dylikt.

Ostkrutong (f. 6 pers.). 12 skivfor hvetebröd, 50 gr. smör, 1—2 msk. ägghvita, 40 gr. rifven ost.

Beredning: Brödskeivorna uttagas med ett dricksglas till runda kakor (kanterna torkas och stötas), som bestrykas på ena sidan med smöret. Ägghvitan slås några slag med gaffeln och den rifa osten tillsättes. Ostmassan blandas väl, bredes på smörgåsarna och dessa ställas på smord plåt. Strax innan de skola serveras, rostas de hastigt i het ugn. Serveras varma till buljong, afredda soppor eller puréer. — Ägghvitan kan uteslutas och smöret endast röras med osten, innan det bredes på brödet.

Renstek (f. 12 pers.). 3 kg. af läret, 3 lit. skummjolk eller dricka, 3 hg. späck, 1 msk. salt (15 gr.).

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 1/2 lit. buljong, 1/2 lit. grädd eller god mjölk.

Beredning: Om steken är frusen, bör den ligga i mjölk eller dricka, tills den är nått och jämnt upptinad. (Är den ofrusen, tvättas den mycket noga, med en duk doppad i hett vatten, och bultas med en fuktig köttklubba.) Steken torkas väl och alla hinnor putsas bort, hvarefter den späkas med späcket, (skuret i strimlor och rullade i saltet), ingnidet med resten af saltet samt bindes, så att den får vacker form. Smöret brynes i en stekgrvta, köttet lägges i och brynes väl på alla sidor, hvarefter det spådes, först med den kokande buljongen, därefter med den kokande grädden eller mjölken, och får steka med tätt slut lock, tills det är mör eller omkr. 3 1/2 tim., hvarefter den vändes några gr. och öses öfver hvar 10 de min. Steken skäres i tunna skivfor, lägges upp på varmt fat och öfvergutes med ett par msk. säs. Garneras med brynt potatis, salad eller persilja och serveras med afredd säs, tillsatt med tjock grädd, samt grönsalad och syltiga salader eller vinbärsgele. Lärstyckena af ren kunna saltas och rökas och äro särdeles välsmakande som kallskuret.

Citronsuflé (f. 6—8 pers.). 1 citron, 1 hg. socker, 1 del. franskt vin, 1/2 del. vatten, 6 äggulor 3 äggwhitor.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Citronen sköljes väl och torkas. Skalet afrifves nått och saften pressas ut. — I en blankskurad kastrull blandas äggulorna, citronskal, citronsaff, socker, vin och vatten och vispas öfver elden, tills krämen är tjock och pösigt, då den afllyftas och vispas, tills den är kall. De till hårdt skum slagna äggwhitorna nedskäras, och krämen hålles i smord, eldfast form och gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1/2 tim. Serveras genast ur formen. — Om så önskas, kan i botten af formen läggas 1 1/2 del. ränklor och 1 1/2 del. äppelkompott, hvarfals med 50 gr. biskvier, krämen hålles öfver och sufflén gräddas i vattenbad i ugn omkr. 40 min.

Stufvade abborrar (Blå portens) (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. vackra, jämna abborrar, 1 msk. salt (15 gr.), 180 gr. smör, 4 msk. groft hackad persilja, 1 msk. hackad färsk dill, 2 msk. mjöl (20 gr.), 1 1/2 del. vatten.

Beredning: Abborrarna fjällas, tagas ur, (rommen tillvaratages), sköljes mycket väl, torkas med fiskhandduk och fenorna klippas bort. De gnidas in- och utvändigt med saltet och få ligga 1 tim., hvarefter de ånyo torkas. En kastrull be-lägges med en del af smöret, abborrarna ställas däri tätt intill hvarandra med ryggarna upp och mellan hvarje hvarf lägges resten af smöret, fördelat i flockar, persiljan, dillen och mjölet. Vattnet tillsättes och fisken får sakta koka med tätt slutet lock 15—20 min.; under tiden skakas kastrullen då och då, så att fisken ej bränner vid. Den lägges upp på varm karott med alla hufvuden åt en sida, såsen vispas upp, afsmakas och hålles öfver fisken.

IDUNS JULNUMMER

utkommer denna vecka.

Ur det gedigna och intressanta innehållet må anföras: litterära bidrag af förf. Johan Nordling, Anders Österling, Erik Fahlman, Sigfrid Siwertz, Henning Berger, Bo Bergman, Ludvig Nordström, Anna Wahlenberg, Frank Heller, Gustaf Ullman, Runar Schildt m. fl.

Illustratörer: Victor Andrén, Edvard Berggren, Brita Ellström, Bertil Lybeck, Erik Lange, Yngve Berg, Harald Sjövall. Omslagsbild i tre färger af Torsten Schonberg.

Till salu i boklädor och tidningskontor.

Pris: 1 krona.

Julnumret utdelas till IDUNS prenumeranter i midten af december.

För hvitlackerung finnes ingen färg som bättre ägnar sig därtill än emaljfärgen **Chinalack**. Hållbar, spegelblank, porlinshård. Arsenikfri enl. nya gifstadsagen. Tag inga mindrevärdiga efterapn Svensk, med guldmedalj belönad tillverkning. Erhålles hos alla färghandlare Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

Världsberömda.
SINGER & Co
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filiabler på alla större platser.

Barnen taga latt Apoteket
Vasens Laxermarmelad på grund af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. Finnes å alla apotek.

FAXIN
Bästa putsmedel för alla metaller.

Svea Växtmargarin

husmoderns räddning i dyrtiden, förklarar af kunnare vara

lika bra som mejerismör

såväl för bordet som för stekning och bakning,

sparar 40 % i hushållet

GÖTEBORG Kungälvsgatan 15
STOCKHOLM Drottningg. 23
Dir. Carl Bohlin.

FLYGLAR,
PIANON
och ORGLAR
Högsta kvalitet!
Begär prisurkund!
Ombud an-
tagas

BÖSTLIND & ALMQUIST
PIANO & ORGELFABRIKER A.-B. i Väika
KUNGL. HOVLIVERANTÖR

SIDENHUSET

Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.

Damernas parad.

Är Skandinavien största firma för Sidenvaror,
Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger,
Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar,
P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag.
Landets största detalj-Damskrädderi.
Lyxbeställningsafd. 2 fr. upp. Populärafd. 1 fr.
Profver & kosinadsförslag franco.
Priserna erkändt lägre än i ullandets Sidenhus.

F. PAULIS CAPRICE- PARFUMER

Modeparfumer

Alla prislägen

Zeniths Specialkvaliteter äro
Zeniths "Extra Växt"
— och —
Gräddmargarinet
"Extra märket Zenith"
hvilka kvaliteter öfverträffa allt annat margarin.
Begär dessa märken vid köp af margarin.

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE & OMSORGSFULLASTE UTFÖRANDE FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

som garneras med rommen, hvilken kokats i saltadt vatten och skurits i skifvor. Serveras med kokt potatis.

Abborrarna kunna äfven skäras i filéer och skinet tages bort (på huvud, ben och skinn kokas då buljong, som användes till stufningen), de anrättas för öfrigt på samma sätt.

Grönkålspudding (f. 6 pers.). 3 grönkålsstånd, vatten, salt (till förvällning), 5 ägg, 2 dcl. gräddmjölk,

4 msk. smör (80 gr.), salt, socker, närsalt.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Kålen repas, sköljes väl, påsättes i kokande saltadt vatten, och får koka omkr. 1/2 tim. eller tills den är mjuk. Upphälls på sikt och får afrinna. Kålen hakas därefter mycket fint, de uppvisade äggulorna, gräddmjölen samt det smälta och afsvalnade smöret iröres och smeten afsmakas med salt, socker och närsalt. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Massan hälls i en smord eldfast form och gräddas i vattenbad i ugnen omkr. 3/4-1 tim. Serveras genast den tagits ur ugnen med stufvade svartrötter och kokt potatis.

SVAR

Nr 213. Syltade rönnbär: Frostbitna rönnbär repas från stjälkarna och få ligga i vatten 1-2 dygn. Till 1 kg. bär 1,25 kg. socker, hvilket doppas i vatten, kokas och skummas, hvarefter bären illäggas att koka tills de spricka sönder. Upptages med hålslef, lagen kokas tills den är lagom simmig, då bären åter illäggas att få ett uppkok. Är nu färdigt. Idunvän.

Nr 214. Om ni vänder er till Svenska Hem, samt till specerihandlaren Broms & Son, Norrlandsg. 6 och John Lindmans Efr. Norrlandsg. 15, torde ni genom dem kunna afvträta eder marmelad. De två senare

firmorna föra som specialitet vegetabiliska födoämnen.

Prydliga och billiga kartonger tillverkas på beställning vid Södra K. F. U. K:s nödhjälpsverkstad, hvarest arbetslösa unga kvinnor sysselsätas. Genom att göra edra beställningar där främjar ni ett godt ändamål.

Neta.
Nr 215. Ni är antagligen bosatt i landsortsstad? Kunde ni ej, om flickläroverk finnes, där anmäla att ni önskade inackorderer och då tillika lämna dessa flickor undervisning i sång och musik, mot särskild betalning förstas. Pinga ni 4 dylika inackorderingar, kunde det bli en god hjälp, ju fler dess bättre, ty att ha en eller två ger ingen vinst att räkna med. Några kunde ju dela rum. — Möjligen kunde ni ge musiklektioner dessutom — bäst att anslå en liten notis därom å den tafra som brukar finnas å läroverken i vestibulen, annonsera äfven.

Att öppna hembageri kan ju möjligen äfven löna sig, godt bröd och småbröd går alltid åt. Eller öppna en smörgåsbuffet. Så som dessa buffeter i Stockholm och Göteborg å ordnade, kan man ju ej ha det i en småstad, med färdigbredda smörgåsar o. s. v., men så att smörgåsar likväl serveras, små enkla frukostätter, kaffe, té, choklad, läskedrycker, hembakadt godt bröd och småbröd samt hemtrefligt ordnad lokal (ej i den vanliga kaféstilen). T. ex. hvitmålade möbler, delvis klädda med hemväddt bomullstyg, gardiner och dörrförhängen och dukar i samma stil, enkla, trevliga taflor (Carl Larssons t. ex. i hvita ramar) på väggarna, trevliga växtarrangemang vid fönstren o. s. v. Tror att detta skulle gå bra. Mera oberoende än med inackorderingar. Idunvän.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Tidning äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

Nr 216. Hvad skall en flicka gifva i julkapp åt en bekant yngling? Jag har gifvit honom ett par kuddar, en bonad, en väst och en fotografiram, hvilket jag har broderat ut själf. Vore vännigt om någon af Iduns läsarinor ville gifva mig ett råd, enär jag inte vet hvad jag denna julen skall skänka bort. Helst något som jag själf kan göra.
Annie 23 år.

Nr 217. Skulle vilja genomgå en kurs för att lära laga fina smårätter, fina kalla såser o. d. samt att skära såväl kött som fågel. Hvar vore lämpligast? Har tänkt mig ett af de större hotellen i Sthlm. Hvad skulle i mån. sådan kurs kosta? För man äta på hotellet den tid man är där utan att betala särskildt? Till hvem skall man adressera brevet?
Intresserad.
(Forts.)

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

Utmärkt till smörgåsbordet och ypperligt till stekning. Begär högsta märket: MUSTADS "BÄSTA-VÄXT"

BREFLÄDA

Lisen. Tack, men passar ej. E-k H. Den gamla vanliga visan med utslitna rim. Hoppfull höst 1915. Bäst

att »resignera» för att använda eget uttryck — äfven som poet. Papperskorgen. Udscha: O. T. Omöjligt. Galliard. Sätt er och läs Karl-feldt och tig sen. Sven Svenske. Säger till Sverige sådana som edra ha vi allt-

F. PAULIS
Ovicula
öfverfettad (ägg) tvål.
"Gör hy och hud mjuk och fin på gammal och ung"

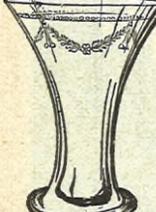

DET SMAKAR GODT
när man beställer sina
Efterrätter & Deserter
från
SELMA & LYDIA JANSSONS
BAGERI & KONDITORI, STORGATAN 4.
Telefoner: Riks 38 12 Allm. 13 76.
Filiale: Narvavägen 8, R. 10871, A. 26071,
Engelbrektsg. 23, R. 61 22, A. 71 07.

Ett svar till Bakdantaren i "J'accuse"

återfinnes i
Prof. TH. SCHIEMANN:
VÄRLDSKRIGETS FÖRSPEL

Är af så mycket större intresse som förf. haft tillgång till den diplomatiska korrespondensen och hittills hemlighållna, af tyska agenter uppsnappade aktstycken. Pris 1 kr. **Lars Hökerberg.**

**BORDSERVISER
HEDERSGÅVOR
PRESENTARTIKLAR**
AV SVENSK KRISTALL
STÖRSTA URVAL ALLA PRISLÄGEN
**De Svenska Kristallglasbrukens
Försäljningsmagasin**
KUNGL. HOVLEVERANTÖR.
20 BIRGER JARLSGATAN
18 GUSTAF ADOLFS TORG

DEN PRAKTISKE KONDITORN

Av EDV. BHRNSTRÖM. — Pris klotb. 3 kr.

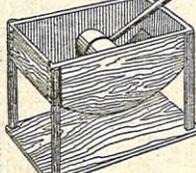
— innehållande 455 klart och redigt uppställda recept på alla sorters bakverk. — Boken har alla förutsättningar att bli en verkligt god hjälpreda i alla större hushåll samt bagerier och konditorier.
Svenska Dagbladet.

"Jag har funnit beskrifningarna utmärkt fina och goda. Det har varit

mig ett stort nöje att praktisera en hel del af recepten, och resultaten ha i hvarje fall vunnit erkännanden såsom fina, läckra och delikata. En sådan bok har hittills saknats i bokhandeln och jag hoppas lifligt, att den måtte vinna stor spridning."
Anna Olsson, förf. af Praktisk Kokbok.

WEBE
Upprepta
tvål, skur- och
diskmedel
FRITT FRÅN FRÄTANDE ÄMNER
Säljes öfverallt.
Tillverkare:
Aktiebolaget Wilh. Becker,
Stockholm.

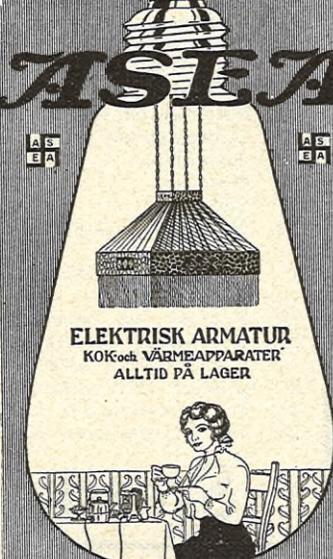
Nyhet!
Passerings-
apparaten
"STIL"
praktisk apparat
ör passering af
frukt o. rotsaker.
Förs. end. hos
STINA OHLSON, Drottninggatan 2

Skönhet och fägring

har oftast en större makt än rikedom. säger Aristoteles. Vid ständigt bruk gifver den väldoftande Yvytvålen en frisk och fraich anlets-hy, framkallar ett lätt rosenskimmer i den hvita skära huden och gör densamma elastisk, mjuk klar och ungdomlig.

Använd därför dagligen Yvytvål Säljes för 50 öre pr st. i hvarje väl-sorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik.

ASEA
ELEKTRISK ARMATUR
KÖK och VÄRMEAPPARATER
ALLTID PÅ LAGER

ALLMÄNNA SVENSKA ELEKTRISKA A. B.

Filialer i
Stockholm: Drottningg. 42.
Götgatan 14.
Göteborg: N. Hamngat. 20.
Malmö: Södergatan 20.
Norrköping: Drottningg. 53.
Sundsvall: Storgatan 7.

Husqvarna
Symaskiner
Lika bra och bättre än de bästa utländska i afseende å konstruktion, hållbarhet, samt lätt och tyst gång.
Prisbilliga.
Obs. i Förmånliga afbetalningsvilkor.

"En fruktansvärd bok".

3:dje upplagan af
J'ACCUSE!

(JAG ANKLAGAR)
af EN TYSK

Uttalanden om J'accuse:

Red. Zweigbergk:

»I sin förkunnes profetiska glöd påminner författaren understundom om dr Sven Hedin i hans Varningsord — fastän oändligt mycket kunnigare, skarpsinnigare och mera logisk.»

Den berömda holländske dikta-ren van Eeden:

»Följderna af denna bok måste bli fruktansvärda — välsignelse-rika och fruktansvärda på samma gång.»

Förf. Ossiannilsson:

»Man märker att ett hjärta blöder mellan raderna, att handen san-ningsom är för hjärtat älskar.»

Partisekr. Fredrik Ström:
»Denna bok är en bila. Den har ingen misskund, den lägger san-ningen på bordet, den lägger fram tio bevis för hvarje sats...»

Finnes i alla boklädor. Agenter antagas.

Pris: Häft Kr. 3: 50. Inb. Kr. 4: 50.

TIDENS FÖRLAG,
Stockholm.

MIN ENDE KONKURRENT
MIN ENDE KONKURRENT
X-Ray
KONSTGJORDT DAGSLJUS
medelst vanliga elektriska lampor!

Dagsljuset är den för ögat behagligaste belysningen, därnäst kommer X-Ray, långt före hvarje annan belysning.

X-Ray är vackraste och angenämaste elektriska belysning för hemmen och kan åstadkommas öfverallt utan nämnvärd ökning i strömkostnad.

Om Eder armatur har någon slags skäl-form kan den i de flesta fall för ringa kostnad ändras till X-Ray-systemet.

Begär vår X-Ray broschyr N:o 3, som sändes gratis.

NORDISKA X-RAY REFLEKTOR A.-B.

Stockholm — Göteborg — Malmö

för godt om. Sök att tjäna fosterlandet på mera påtagligt sätt. The mas -- Olof Berg. Tro oss på vårt ord: Sonetterna äro otryckbara.

Carola. Himlens pell och höstkväll! Sådant duger nu inte längre.

G. Z. H. Kan ej användas.

Tpas A. B. Inte så illa, men vi ha ej plats.

Gullan. Mycket vackert, men litterärt omöjligt.

Många prenumeranter fråga redaktionen vid olika tillfällen hvar för icke den eller den till frågodelningen insända frågan blifvit inredd, huru frågorna skola stiliseras för att komma in, om det kostar något att få dem införda o. s. v. Redaktionen för frågodelningen ber härmed att få svara på alla dessa frågor på en gång. I hvarje månad kan endast ett begränsadt antal frågor införas, men ett mångdubbel antal insändas från vår läsekreter. Bland dessa måste en gallring ske, så att till en början förstuckna utgå, vidare frågor, som nyligen blifvit besvarade

och frågor som absolut icke kunna ha något som helst intresse för någon annan än frågarens själf och frågor, för hvilka Idun icke är lämpligt forum. Vi bedja våra läsare vara öfvertygade att urvalet sker så samvetsgrant som möjligt och att om någon prenumerant icke lyckas få sin fråga publicerad, det beror på principiella skäl och icke af någon oginhet mot den enskildes önsningar. Intressanta spörsmål, hvilka besvarande kan vara till nytta och nöje för läsekreter i dess helhet vinna alltid plats.

JÄMTSLÖJDSLÖTTERIET.

Jämtslöjds, förening för kulturella mål, permanenta lotteri, annonserar i dagens nummer sin 5:e dragning till den 15 dec., hvarvid bland de 1,000 vinsterna märkes en bouppättning för 12 personer, värd 2,000 kr. Vinsterna 2-7 äro valfria. De återstående 993 vinsterna äro fasta med ett värde från 115 till 5 kr. Lottpriset är 2:25.

Oh, förtjusande! Min hy är ju alldeles som förvandlad efter användandet av

LA MASCOTTE!

Till salu i alla finare parfymaffärer & damfrisensalonger samt direkt från nederlag "La Mascotte", Hälsingborg.

Pris 2 kr. 75 och 4 kr. 35

"Nederlag La Mascotte, Hälsingborg"

Utkommen i alla boklädor:

ELSA SANDBLADS

med spänning motsedda, uppseendeväckande skildring:

I rysk fångenskap

Kr. 2:75

"Levande begrafven" och "I Gehenna" äro kapitelöfverskrifter i boken, men de angifva äfven målände och kortfattadt arten af författarinnans erfarenheter af rysk fångenskap.

En bok som man läser med knutna näfvar!

Åhlén & Åkerlunds Förlag.

Nya böcker från Fr. Skoglunds förlag

En ny Siek

Därhemma

Bilder från den gamla prästgården af Ingeborg Maria Sick

Bem. öfvers. af Signe Björklund

Pris 3 kr.

Denna Sicks nyaste bok torde höra till det bästa hon skrivit.

Ruth och Esther Kolthoff.

Med far i skogen.

Natur- och jaktlifsskildringar.

Pris 2:25.

Omslagsteckning af Bruno Liljefors.

"— förtjanta af vidsträkt uppmärksamhet — ett pietetsfullt bidrag till Gustaf Kolthoffs biografi, som kan läsas med glädje och behållning ej blott af hans mångavänner utan äfven i vidare kretsar."

C. F. i Svenska Dagbladet.

Gunnar Cederschiölds nya bok.

I väntan på segern.

Studie från Frankrike under kriget.

Läsaren får omedelbart den rätta synvinkeln på det omstörtade Frankrike. De typer och scener, som här skildras, frapper genom skärpa i konturen och uttrycksfullhet i rörelsen. Som krigskorrespondent är Cederschiöld både sakkunnig och konstnär. Här möter man inga omogna eller flabbiga synpunkter, det springer fram, att författaren känner sitt ansvar.

Boken rekommenderas på det varmaste.

Axel Essén i Stockholms-Tidn.

2:a upplagan

3:75.

"Vi känna redan författarspråkliga konkreta stil, hans kultiverade skildringskonst och rappa handtag, när det gäller att gripa och hålla fast en situation, en detalj, ett ansikte. Här framträda dessa utmärkta egenskaper ändå starkare. Frånvaron av alla obehärskade utfall mot Tyskland förlänar åt dessa skisser en måttfullhet och smak, varigenom förf. otvivelaktigt lyckas i sitt (möjligen icke medvetna) uppsåt att ovanligt starkt påverka läsarens känslöstämning eller resonemangsposition.

C. W. K. Gleerups förlag, Lund.

Kom ihåg insamlingen för de nödlidande i Polen!

CLOETTAS GULD-CACAO

i vidstående förpackning säljes öfverallt

1 HEKTO 45 ÖRE

Prof. Dr. Ph. C. Hartmanns nya verk:

Hälsa - Könsmoral - Själslif.

C:a 300 sidor, tryckt på fint, tjockt papper och rikt illustrerad med anatomiska bilder.

Bokhandelspris **6 Kr.** - Säljes kort tid för **2 Kr. 50 öre.**

De flesta af oss ana icke huru innerligt sammanbundna och af hvarandra beroende dessa tre ting egentligen äro och huru absolut all verkligt intensiv lifslycka beror på jämvikten mellan dessa trenne faktorer. Ett gammalt ordspråk säger: »En sund själ i en frisk kropp», detta är en af livets största sanningar, ty är kroppen frisk och könslifvet normalt, kan man vara övertygad om att äfven själen är så. Därpå beror också all sann och verklig lifslycka. Om hvarje människa lär sig att sköta sin kropp efter hälsans regler, att tillfredsställa sin könsdrift på ett sundt och naturligt sätt, skall världen blifva befriad från de många andligen och kroppsligen defekta individer som vår tid dessvärre är så rik på. Vi tänka särskildt på de unga. Låt dem icke af ren okunighet öfverträda de af naturen en gång föreskrifna lagarna och kanske därigenom ådraga sig sjukdomar och begär hvilka kunna förbittra hela lifvet för dem, gif dem i stället tillfälle att erhålla kunskap om de lagar naturen själf har gifvit kroppens ans och könsdriftens naturliga tillfredsställande. Boken »Hälsa — Könsmoral — Själslif» gifver klart och tydligt besked om detta.

Alla böra därför äga denna bok, men särskildt för ungdomen är den oundgänglig.

Bokhandelspriset för Prof. Ph. C. Hartmanns »Hälsa — Könsmoral — Själslif» är öfverallt 6 Kr., men för att sprida kännedomen om detta enastående verk, hvilket för ett budskap med sig till hvarje ung man och kvinna hafva vi låtit trycka boken i en mycket stor upplaga, och se oss därför, genom att sätta vår förtjänst till en ren obetyd-

lighet, i stånd att leverera den till denna tidnings läsare för endast 2 Kr. 50 öre + porto. Vi göra Eder dock uppmärksam på, att detta billiga pris gäller en helt kort tid, och ätt boken sedan endast kan erhållas genom bokhandeln till det ordinära priset 6 Kr. Vi råda därför alla till att insända vidstående beställningssedel omedelbart.

INNEHÅLL:

1. Inledning.
2. Människans naturliga bestämmelse.
3. Kulturens inflytande på människans välbefinnande.
4. Människans naturliga lefnadsätt.
5. Njutandet af värme och luft.
6. Bostaden.
7. Rörelsen.
8. Kläderna.
9. Huden och hårets skötsel.
10. Tändernas vård.
11. Om badning.
12. Badden och sömnen.
13. Näringsmedlen.
14. Uttömningarna.
15. Könsförhållandet och könsdriftens naturliga tillfredsställande.
16. Pollutioner och menstruation.
17. Onaturligt tillfredsställande af könsdriften.
18. Medel till att främja äktenskaplig lycka.
19. Hafvandeskap.
20. Födelse och barnsäng.
21. Det späda barnets vård.
22. Om utvecklingen af de yttre sinnen.
23. Om utvecklingen af de inre sinnen.
24. Den högre andeverksamheten.
25. Moralisk utbildning.
26. Uppfostran.
27. Tidsfördrif, nöjen.
28. Disposition för sjukdomar.
29. Afslutning.
30. Intressanta anatomiska bilder.

Svenska Konstförlaget, Malmö.

Beställningssedel.

Urklippes och insändes till

Svenska Konstförlaget, Malmö.

Undertecknad önskar sig tillsänd mot postförskott ..... exemplar af Prof. Dr. Ph. C. Hartmanns nya verk »Hälsa — Könsmoral — Själslif» till det nedsatta priset 2 kr. 50 öre + porto.

Namn ..... Postadress .....

Adress ..... Skrif namn och adress tydligt.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

LÄRARINNA, som är villig undervisa en gosse och två flickor i åldern 10 till 13 år i vanliga skolämnen samt musik, får plats i norrländsk prästgård under stundande värtermin. Ref. och lönepret. torde sändas till »A. G.», Iduns exp., Stockholm, f. v. b.

VID GÖTEBORGS HOSPITAL finnes plats för 2 öfversköterskor å 1:a klassafdelningen att tillträdas den 15:de instundande december. Ansökningar jämte betyg torde insändas till öfverläkaren.

LÄRARINNA, underv.-van får plats i godt hem 1 tim. resa fr. Sthlm. Läsa förber. o. 2:dra kl. att tillträdas på nyåret. Vid. Nya Inack. Byr., Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

FÖR MUSIKALISK FLICKA finns från nyår plats mot fritt vivre och resor i bildad familj å landet. Vagge egendom, Ottebol.

ENKEL, BÄTTRÉ FLICKA, kunnig och villig utföra kokerskas sysslor, får plats på landet under julferierna 10/12-25/1. Hjälp till gröfre göromål. God lön, fria resor. Betyg sändes till »Fru A.», Iduns exp.

EXAM. BARNSKÖTERSKA från bättre hem barnkär och anspråkslös får plats att sköta 2 män. gosse och något deltaga i husliga sysslor omkr. den 10 dec. 2 jungfrur finnas. Svar med betyg, lönepret. och foto till »Pålitlig», Vexjö p. r.

Husmodersbefattningen

Kalmar läns Sanatorium, Mälilla, är till ansökan ledig att tillträda den 1 januari 1916. Lön: 700 kronor per år och allting fritt. Vana vid Röntgen erforderlig samt i enklare laboratoriegöromål önskvärd. Egenhändigt skriven ansökan åtföljd af präst- och läkarebetyg skall före den 10 nästkommande december vara inlämnad till direktionsordförande, doktor A. Jonsson, Högby.

Bildad dam

med jämnt lynne, frisk och hurtig, enkel och barnkär (helst även musikalisk), erhåller till nyår värminne-plats hos tjänsteman (änkeman) med två mindre barn. Kompetens att praktiskt samt med ordning och sparsamhet sköta ett landthems erfordras. Svar med foto, som återsändes, samt betygsafskrifter och rek. till »Norrländ 1/1 16» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Gladlynt, bildad flicka

ej under 22 år, sökes som sällskap åt äldre änkefru. Eget rum, fritt vivre samt disposition af tiden till kl. 4 e. m. 2 tjänare finnas. Helst gymnast eller någon som vill till Sthlm för att gifva eller taga lektioner. Svar med foto och ref. till »Ärsplats 1916», Iduns exp. f. v. b.

Flicka ur bildad familj

som är villig åtaga sig ensamjungfrus sysslor, kan få anställning i yngre Göteborgsfamilj efter nyår. Måste vara kunnig i matlagning samt ha godt ordningssinne. Svar med foto till »Ingeniör», Iduns exp.

Seminariebildad fransk-schweiziska

kunnig i engelska, praktisk och med goda svenska ref. önskar plats under ferierna 22 dec.-22 jan. mot fritt vivre. Svar till »S. R.», Iduns exp.

Lärrinnevikariat

Vid Strängnäs elementarläröverk för flickor önskas för värterminen 1916 en vikarierande lärarinna med undervisningsskyldighet i förberedande afdelningen. Kompetens: småskolelärarinneexamen. 8-klassig flickskola. Lön: beräknas efter 1,000 kr. pr år. Ansökan, ställd till styrelsen, insändes före den 20 dec.

Barnfröken

van vid spädbarn och med bästa betyg från föregående platser, önskas till den 1 dec. att på egen hand sköta 8 män. gosse samt biträda med tillsyn af 3-åring. Svar med betyg och löneanspråk till Jägmästare S. Boberg, Grängesberg.

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platsökande med bästa resultat användt förfaringsätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. Beloppet kan insändas i postansvarning, hvar vid texten lämpliga skrives å postansvarningsblanketten.

Bättre 25-års flicka

kunnig i matlagning och husliga sysslor erhåller plats omkr. 15 januari att förestå ett litet köpmanshem på landet. Jungfru finnes. Svar jämte foto o. lönepret. till »Huslig» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Sjuksköterska.

För N. Mellby församling sökes en examinerad sjuksköterska med bostad Sösdala från den 1 januari 1916. Lön 500 kr. pr år jämte fri bostad, eldbrand samt delvis ersättning vid sjukvård. Ansökningar jämte betyg insändas före den 1 dec. till sjuksköterskenämnden, adress Sösdala.

AKTIEBOLAGET SVERIGES ÄLDSTA - och största - Specialfirma i BARNKLÄDER

Särskilda afdelningar för **Backfisch-Konfektion & Barnskodon** 18 Regeringsgatan.

Sändningar för ben. ural exp. till ärade kunder samt till i landsorten kända pers. Vid rek. för minst kr. 25.— fraktfritt till rek. närm. järnvägs- eller poststation.

Akt.-Bol. M. BENDIX, 18 Regeringsgat. 5 Sturegat. 90 Drottninggat. STOCKHOLM.

PLATSSÖKANDE

Utbildade barnsköterskor spec. från Sällskapet Barnavård, anskaffas af Stockholms Stads Arbetsförmedling, Regeringsgt. 107. Riks- o. Allm. tel. 4047. Kl. 9 f. m.—4 e. m. (lörd. 9-2). Obs! Särskild afdelning för barnsköterskor! Samarbeta med Sällskapet Barnavård!

LÄRARINNA med högre komp., som med intresse och nit är hängiven sitt kall, önskar på nyåret anställning i hem eller skola. Helst trakt i behof af privatskola. Svar avvakts tacksamt märkt »Undervisningsvan-Barnvård» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

PLATS SOM HUSFÖRESTÄNDARINNA önskas af 45-årig dam, som innehar full kompetens att på ett praktiskt och sparsamt sätt sköta hemmet såväl i stad som på landet. Är även något van vid sömnad och sjukvård. De bästa betyg och ref. Sv. t. »Anspråkslös husmor» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

LANDTBRUKAREDOTTER (25 år) önskar plats i bättre familj som husmoders hjälp. Helst i stad. Lön önskas. Sv. t. »Pålitlig», Falkenberg p. r.

FRISK 17-ÅRIG FLICKA önskar plats i god familj 1 dec. som husmoders hjälp. Sv. t. »Pålitlig», Iduns exp.

EN KLEN FLICKA söker plats som hjälp och sällskap hos äldre dam. Har genomgått en kurs i sömnad och matlagning. Sv. t. »V. P.», Iduns exp.

18-ÅRS ANSPRÅKSLÖS, barnkär flicka från godt hem önskar plats i bättre familj i mellersta eller norra Sverige att passa ett par barn. Tacksam för svar till »E. L.», Helsingborg p. r.

UNG, BÄTTRÉ FLICKA önskar plats i familj för att lära sig sköta ett hem. Har deltagit något i ett hems skötande. Fritt vivre önskvärdt. Svar till »Bättre flicka U.», Vasag., Gtbg p. r.

UNG, BÄTTRÉ FLICKA önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Sv. till »Familjemedlem H.», Vasagatan, Göteborg p. r.

BILDAD BARNSKÖTERSKA med flerårig praktik och med utmärkt betyg från kurser vid spädbarnshem och barnsjukhus, åtager sig på längre eller kortare tid, vård af späda och äldre barn. Svar till »Barnkär 26 år», Iduns exp. f. v. b.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni **med bästa resultat**

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därtöfver.

SOM HUSMODERS HJÄLP önskas plats i godt hem af ung, bild. flicka, som genomgått hushållsskola och är något kunnig i sömnad. Betyg och ref. finnas. Svar till »18 år», Bokhandeln, St. Nygat. 32, Stockholm.

UNG ELEMENTARBILDAD, musikalisk flicka önskar på nyåret eller senare plats i familj att undervisa i musik och hjälpa till med läxläsning. Svar till »Familjemedlem 1916», Hällestad p. r., Östergötland

BILDAD 20-ÅRS FLICKA önskar till den 1:sta jan. plats i familj som sällskap o. hjälp. Kunnig i linne- o. klädsömnad, enkel matlagning. Även hemma i engelska språket. Lön önskvärd. Svar till »Arbetsvillig», Häl-singborg p. r.

18-ÅRIG, elementarbildad flicka, med normalskolekompetens önskar plats vid värterminens början att undervisa i elementarskoleämnena samt i musik på lägre stadiet. Sv. t. »Värterminen 1916», Iduns exp. f. v. b.

UNG LÄRARINNA önskar mot någon lön plats i familj att läsa och spela med barn eller biträda i hushållet. Svar till »Snarast», Tidavag. p. r.

UNG, STADGAD FLICKA af god familj önskar plats i bättre hem som husmoders hjälp. Svar till »Ung flicka», Ängelholm p. r.

UNG FLICKA önskar plats i familj, där jungfru finnes, är villig deltaga i alla förek. göromål. Tacks. för svar till »H. M.», Box 46. Ljungbyhed.

BILDAD FLICKA önskar plats som barnfröken. Villig deltaga med läxläsning och skrifgöromål. Svar till »Gott humör», Box 58, Eksjö.

Ung flicka önskar plats att under husmoders ledning sköta ett mindre hushåll. Svar till »22 år», Färila p. r.

Ung elementarbildad flicka önskar plats som sällskap o. hjälp. Villig delt. i skrifgöromål. Någon lön önskv. Sv. t. »Hälsingetöss», Iduns exp.

Mot fritt vivre önskar ung flicka plats i fam. som husmoders verkliga hjälp. Genomgått hushållsskola. Tacksam för svar till »Bohusländska 26», Iduns exp.

26-årig bildad flicka

van vid sjukvård, husliga sysslor samt sömnad, önskar nu eller i januari plats i godt hem som husmoders verkliga hjälp. Svar till fru Alma Söderqvist, Ovikén.

Bättre, anspråkslös flicka

önskar omkring den 15 jan. komma i bättre hem eller prästgård för att lära hushåll. Villig deltaga i alla inom hus förefallande göromål. Någon lön önskas. Tacksam för svar under märke »15 januari» pr Sjöbo.

Ung flicka

önskar komma på herrgård eller större landt gård för att lära hushåll. Villig betala för sig. Svar till »E. L. N.», Mölnlycke.

Husföreståndarinna.

35-årig dam med flerårig vana vid ett hems skötande söker plats som husföreståndarinna i trefligt hem, gärna där barn finnas. Svar till »Husföreståndarinna», Skottes annonskont., Odengat. 63, Stockholm.

Ex. sjukgymnast,

engelsktalande, med utmärkt betyg och ref. önskar plats. Praktik från Sverige och utlandet. Gärna där barn finnas. Svar till »Gladlynt», Iduns exp.

INACKORDERINGAR.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilohem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris kr. 3:50 pr dag, 75 å 85 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika.

Furudis pensionat

gammal bruksherrgård i v:a Dalarne. Skogrik, hög trakt (230 m. ö. h.) vid Ore älf. Jakt och fiske. Rek. ss. utmärkt rekreationsort. Uppl.: Sv. Tur.-För. eller Fru G. Wuttke, Furudal. Rt. 2c.

Inackordering under JULEN

erhålls på Nobynäs herrgård i norra Småland. Högt o. friskt läge. Härlig natur. Varma rum. Elektr. belysn. Rikstel. Frinnaryd 5. Vidare meddelar Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd.

Babylådan
inneh. fullständig utstyrelse af 7 omgångar för späda barn, välsydt och af bästa kvalitet, pris 10 o. 15 kr. pr låda beroende på monteringen. Sändes mot efterkr. A. C. Cronquist & Son, MALMO

KAMERA BILDER
HENRY-BUERDEL GOODWIN
UTSTÄLLS 24 NOV - 7 DEC I VARIAS KONSTFÄLLONG ARSENALG 8 B - 50 ÖRE

För den nyfödde.
Komplett, elegant utstyrelse 3 omg. 18 prydl. plagg, välsydt af uteslutande bästa materiel. Förord. af läk. Pris pr kartong 10 kr. »Prentekartongen», högfin kvalitet, 14 kr. Sänglinne stort och praktiskt med vackra brodyr 5 kr. pr omgång. Fru Caspersson, 9 Slottsgatan, Örebro.

Annonsera i Idun!

Florodol Tvalen
Parfym
FLORA GEFLE

VISKAFORS GALOSCHER
ELEGANTAST STARKAST LATTAST
VISKAFORS JÄMETS-LY-X-BOTTNER

Blomsterhandel.

En förstklassig, gammal, väl inarbetad blomsteraffär med god kundkrets och centralt läge finnes att få öfvertaga genast eller den 1:sta jan. Närmare upplysningar lämnas beredvilligt till verklig spekulant. Biljett märkt »Fleurs», Svenska Telegtrambyråns Annonskontor, Malmö.

Det bästa hvetemjålet
Malmö BEST PATENT
Malmö Stora Walskvärr

Utmärkta organ för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

- Arvika: Arvika Tidning.
- Avesta: Avesta-Posten.
- Borlänge: Borlänge Tidning.
- Borås: Borås Tidning.
- Eksjö: Eksjö-Tidningen.
- Engelholm: Engelholms Tidning.
- Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
- Eslöf: Skåningen Eslöfs Tidning.
- Falkenberg: Falkenbergs-Posten.
- Falun: Falu-Kuriren.
- Gefle: Gefle-Posten.
- Halmstad: Hallandsposten.
- Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall: Hudiksvallsposten.
- Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad
- Härnösand: Härnösands-Posten.
- Höganäs: Höganäs Tidning.
- Hörby: Mellersta Skåne.
- Jönköping: Smålands Allehanda.
- Kalmar: Barometern.
- Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad: Karlstads-Tidningen.
- Kristinehamn: Ansgariiposten.
- Laholm: Sydhalland.
- Landskrona: Landskrona-Posten.
- Linköping: Östgöta Correspondenten.
- Luleå: Norrbottens-Kuriren.
- Malmö: Skånska Aftonbladet.
- Mora: Mora Tidning.
- Norrköping: Östergötlands Dagblad.
- Nyköping: Södermanlands Nyheter.
- Nässjö: Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
- Piteå: Norrbottens Allehanda.
- Skellefteå: Skelleftebladet.
- Sköfde: Skaraborgs Läns Annonblad.
- Sollefteå: Sollefteå-Bladet.
- Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn: Helsingen.
- Södertälje: Södertälje Tidning.
- Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla: Bohuslänningen.
- Umeå: Västerbottens-Kuriren.
- Uppsala: Tidningen Upsala.
- Visby: Gotlänningen.
- Vänersborg: Elts:s Läns Annonblad.
- Västervik: Västerviks Veckoblad.
- Västerås: Westmanlands Allehanda.
- Växiö: Smålandsposten.
- Ystad: Södra Skåne.
- Örebro: Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund: Jämtlands Tidning.
- Östhammar: Östhammars Tidning.

Doktor Bjerkes Ögonklinik
LINKÖPING.

Gymnastikdirektörsexamen
afslutas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prospekt gen. **kapt. J. Thulin, LUND.**

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästersamuelsgatan 70.

Med. Dr. E. Kleens
(ott-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 fr. upp. Prospekt begäres sträde under adress **Engelbrektsgränd 43 B, II.**

Kurs i Massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASIUM-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

Mélanogéne,
Dioquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader.
Pris kr. 5.— + porto. Försändes disk.
Franska Parfymmagasinet,
Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

OATINE,
denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, uppriskar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara, friska engelska teinten. Äkta **Oatine-Creme** i vitt burk med grönt lock: pris 1.50; 4-dubbel inneh. 3.—. **Oatine-Snow:** 1.50 Finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteks g. 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 68, Stockholm.

Afmagringstval,
— absolut verkande — oskadlig. —
Pris kr. 4.50 + porto. Försändes disk.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21.

VÅRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL.
Bästa hårkonserveringsmedel Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS EF FR., GÖTEBORG.
Återförsäljare rabatt.
40-ÅRIGT EKSEM BOTAD! Intyg af kyrkoherdar o. 100-tals andra pers. 3 kr. pr sats. FRU INA GÖTHE, Falun.

Massage
meddelas af ex. kv. sjukgymnast.
Sthlmstel. Kungsh. 50 577.

Turkiska badet,
i Malmörsgbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

Skolpojken egen verkstad
Ett arbete, som hvarje af praktiska sysselsättningar road yngling bör äga. Det utgör en af öfver 200 illustr. belyst handledning vid utförandet af en mängd trefliga arbeten i olika material. Ett särskildt kapitel, behandlande små elektriska apparater, som hvarje händig yngling lätt och utan stor kostnad kan utföra, är af särskildt intresse. Arbetet, trefligt inbundet, kostar 2 kr. och erhålles genom hvarje bokhandel eller direkt från **Beijers Bokförlagsaktiebol., Stockholm, O**

Damer! Vårda Eder hud!
Genom att hvarjeafton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy. Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

Bränslebesparing!

Köp **Äggbricketter** à Kr. 4.50 pr hl. passande för kokspisar och eldning på galler i kakelugnar.
JOH. LUNDSTRÖM & Co. A.-B. Riks och Allm. Telefon Nannanrop "LUNDSTRÖMS"

Strängnäs Hushållsskola.
Husmoderskurs 25 jan — 25 maj. Undervisn. i matlagn., bakt., m. m. linne- och klädsöm samt konstömn. Skickl. lärarinnor. Prosp. g. Fru M. Braune, Strängnäs.

Å QVILLS Herrgård,
bel. i naturskön trakt i Småland, mottagas bildade flickor, som under skicklig exam. lärarinna ledning önska öfva sig i hushållet o. hemmets skötsel.
Kurs från d. 1 dec. 1915 till d. 1 juni 1916. (1 dec. s. k. "julstök"). Förfrågn. besvaras af fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd. Riks 5.

Nobynäs Hushållsskola.
Vårtermin från 20 jan. — 20 maj 1916.

Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård**, bel. på Småländska höglandet i härlig trakt.
Hushålls- slöjd- och språk-undervisning. Examinerade skickliga lärarinnor. **Godt hem.** Förest.: **Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd.** Rik 5.

Örebro Kindergartenseminarium.

Kurser för utbildandet af **Kindergartenledarinnor** samt uppföstrarinnor i hem, barahem, barnkrubbor m. m. **Vårterminen** begynner den 27 Januari. Prosp. och upplvsn. genom föreståndarinnan, **fröken Maria Kjellmark.** Riks 1920.

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),

börjar sin 16:de termin för bildade unga flickor den 27 jan. 1916. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakt., konservering och inläggningar af bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, föd.-ämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplvsn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.
Karlavägen 25. Tel. Östern. 1310.

Korsett-nyhet!
Primadonna-Korsetten.

Denna korsett är afpassad för alla figurer och ger kroppen oaktadt korsettens långa form, stor böjlighet och modernt snitt.
Korsetten är försedd med rostfria aluminiumfjäder och planschetter och kan således lätt tvättas.
Primadonna a. Blommig, extra prima Kr. 8.50 brokad i matt guldfärg. Extra lång modell.
Primadonna b. Extra prima batist. Kr. 7.— ljusblå. Extra lång modell.
Primadonna c. Prima batist, vit. Kr. 5.75 Lång modell.
Primadonna d. Prima parkumvävnad. Kr. 3.50 Beige o. ljus lila. Lång modell.
Vi föra dessutom en mängd olika modeller i Snör- och Reformlif, Gördlar och Brösthållare, alla välsittande och moderna modeller.
Vår illustrerade priskurant, innehållande 30 olika korsetter, sändes gratis och franko.

Kyrkogatan 32, **A. Jönsson & Co.** GÖTEBORG.

Chesebroughs

Mentholated Vaseline

Om Ni fått

en grundlig förkylning med snufva och huvudvärk, så köp en tub

Chesebroughs Mentholated Vaseline

Gnid sedan in panna, tinningar och näsa med det samma, och Ni ska I utan tvivel finna, hvilket behagligt och osvikligt botemedel det är.

Säljes endast i tuber à 50 öre och 1 kr.

OBS! »Chesebroughs Vaseline» är den enda äkta Vaseline som finnes, hvarför noga torde tillses, att den köpta varan bär namnet:

Chesebrough Mfg. Co. (Cons'd) New York.

Under December månad hava vi, i likhet med föregående år, en särskild avdelning för

Billiga LEKSAKER
18 Regeringsgatan 18

OBS! Inköpare av leksaker för Barnhem, Basarer el. d. erhålla före den 12:te Dec. en rabatt av 10% å våra förut kända ytterst låga priser, då inköp sker för minst Kr. 15.—
Vi föra i lager en mångfald artiklar till pris Kr. 0.10, 0.15, 0.25 pr styck.

A/B M. BENDIX.

STOCKHOLM.
18 Regeringsgatan 18,

Lektioner i Lannesömnad,
äfven blusar, underkjolar, skjortor och barnkläder.

Elevor mottagas dagligen 15 sept.—15 dec., 10 jan.—10 juni.
Karin Egnér. **Eva Egnér.**
Sibylliegatan 36, Stockholm. A. T. 2104.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult Kneippbadet)

börjar vårkursen den 15 januari. Skolans ämnen omfatta Matlagning, Kläd- och Lannesömnad. Alla slag af moderna Handarbeten. Målning i akvarell, Konstslöjd. Sång, Musik och Språk. Fina referenser. Begär prospekt. Adr. E. Hults Kvinnliga utbildningsskola, Villagatan 17, Stockholm. Rikstel. 11886 allm. 289 40. Obs! Den enda skola i Stockholm med helpension. Härligt läge nära Humlegården.

Pensionat att övertaga.

Första klass mycket välkänt pensionat, i Stockholm, centralt beläget säljes på grund af ägarinnans giftermål, nu genast. Kontant erfordras 15,000 Kr. Svar före 15 Sept. till "God inkomst" Iduns Exp. f. v. b.

De största vinst-möjligheter **Den 15** **12** **Gedigna och värdefulla vinster!**

Jämtslöjds-Lotteriets
— 5:e dragning —

De högsta vinsterna: 1. bouppsättning för 12 personer, värde 2,000 kr., 2. valfri vinst à 1,500 kr., 3. d:o à 500 kr., 4. d:o à 400 kr., 5. d:o à 300 kr., 6. d:o à 150 kr., 7. d:o à 115 kr. (Se vinst-listan!) Dessutom 993 vinster från 115 till 5 kr.

Lottsedlar hos lotte- **Lottpris 2: 25** hos Jämtslöjdslotteriets riets kollektörer samt expedition, Östersund

Dragning den 15 December 1915.

NYA **WERMLANDS-TIDNINGEN**
Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850 är Värmlands största och äldsta tidning.

För julen

rekommenderar
Helsingborgs Linneaffär, Malmö,
sina Linneutstyrsrar.

I ett ordnad hem

bör ej saknas våra praktiska o. välutförda **Trappstegar, Trappstolar och Strykbräden.** De behövas dagligen. Begär pris.
Rönneådalens Aktiefölag,
Stockamöllan. Telefon 5.

Kurs i huslig ekonomi,

väfnad, lannesömnad och finare handarbeten gifves af examinerade lärarinnor i privathem under månaderna 15 jan.—15 april 1916. Piano finnes. Högst 4 elever mottagas. Pris 100 kr. i månaden. Vidare genom fru **Ebba Hjärne-Welin, Herrljunga.**

M. Nordenfelts
högre handarbetslärarinne-seminarium, Göteborg 3.

Ny kurs, äfven fortbildningskurs, börja den 15:de januari. Ansökan med präst- och andra betyg insändas före 1:sta januari.

Välkommen Julklapp

är alltid en Stockamöllans hyfvelbank. Insänd Eder beställning i god tid och vi expediera så att banken framkommer till Julafton, när så begäres. Illustr. och pris-uppg. på begäran.
Stockamöllans Aktiefölag, Stockamöllan.

BRUNKEBERGS TEATERN

Alltid veckans bästa nyheter!

Det är så långsamt att vänta.

DIVINIA **PARFYM**

Men hör han med sig, som han lofvade en flaska **MZADIG Divinia**, då förlåter jag olli!

Idun utgifves denna vecka i A och B.